PK
6451
A35
Z53

حدیقۂ میلاد - حال متبرک ولادت حضرت غوث الاعظم۔

نسب نامہ رسول - حال بعثت سے وفات مبارک تک۔

نور نامہ و شمائل نامۂ نور محمدی اور شمائل کا ذکر از مولوی عبداللہ۔

خدا کی رحمت حال پیدائش رسول اعظم از مولوی سلامت اللہ۔

مولود شریف - برزبخی مصنفۂ محمد عبدالغنی شاہ قادری۔

رسالۂ زبدۃ الاذکار - از مولوی غلام حیدر مرحوم گوپامؤی در بیان مولود شریف سید الابرار۔

ریاض الانوار مولود شریف از تصنیف محمد بشیر صاحب

رسالہ عقیقہ - جسمین مسائل عقیقہ مولود کے مفصل مرقوم ہین باضافہ طریقہ تربیت اطفال

دافع الاہام فی محفل خیر الانام دربارۂ دفع شبہات تابعین مولود شریف رسوال کریم مولفۂ مولوی حافظ عبدالسمیع۔

راحت القلوب فی - مولود المحبوب جو ایک اعلیٰ درجہ کا مولود شریف ہے مع حلیہ شریف منظوم بحوالہ روایات کتب صحیحہ معتبرہ واجب التسلیم مانند مواہب الدنیہ و روضۃ الاحباب و مدارج النبوت وغیرہ مولوی عبدالسمیع بیدل۔

نصیحہ یوم الجمعہ - مصنفۂ منشی سید عطا حسین صاحب

عادت الانسان فی آخرۃ الایمان
مصنفۂ حاجی محمد داراب اللہ صاحب

اسرار نبوت و فضائل نبوت بہ نعم البدل مولود شریف کا ہی اور منشی ظہیر الدین بلگرامی۔

محامد خاتم النبیین - از منشی امیر احمد۔

سرور القلوب فی ذکر المحبوب۔

سراپاے سید المرسلین بطور مسدس از مولوی محمد عبدالرزاق مخلص راسخ۔

ہدیہ مہدویہ - بہ تردید مذہب مہدی۔

گلدستہ محسن شامل چار رسالہ (۱) رسالہ مدح خیر البشر (۲) مخمس نعتیہ (۳) صبح بخلی۔ (۴) سراپاے رسول از مولوی محمد محسن۔

خمسہ محمدیہ - در فضائل پیغمبر خطی تاب از مولوی نجم الدین نجم۔

مجموعۂ نسیم جنت - شامل چار کتاب (۱) نسیم جنت (۲) قصیدہ نعتیہ (۳) خیابان فردوس (۴) فضائل درود از مولوی محمد کافی۔

سبیل الجنان ترجمہ اردو - و تکمیل الایمان مترجمہ میر غلی مخلص میر۔

فلاح دارین از تصنیف جناب مولوی قطب الدین صاحب بہادر دہلوی - کاغذ رسمی یہ رسالہ آداب آموزی معاشرت شرعی مین نہایت مرغوب ہی - اسکے مطالعہ سے طریق شریعت بخوبی معلوم ہوسکتا ہے۔

تمت

آثار محشر منظوم - ذکر علامات قیامت -
صبح کا ستارا - حالات قیامت و بہشت و دوزخ از مولوی عباس علی -
قیامت نامہ بہشت نامہ از مولوی فیاض الحق -
آثار قیامت -
قیامت نامہ - مسمّٰی بہ آئینہ نشور - از مولوی شمس الدین احمد بہادر اکسٹرا اسسٹنٹ کمشنر بارہ بنکی -
تحفۂ درود ملقب بہ خیر الکلام از مولوی منظور احمد صاحب -
رسالہ کسب الانبیا - از مولوی ظہور الحق
مجموعۂ نوشۂ عقبےٰ ورد و ظائف اسمای الٰہی و اسمائے رسالت پناہی -
مجموعۂ نود و نہ نام بارتعالےٰ شامل چھ رسالہ (۱) دعائے اسمے (۲) قصیدہ پردہ (۳) قصیدہ مانت سعاد (۴) قصیدہ سوشیہ (۵) دعائے سریانی (۶) قصیدہ حضرت ادریس قرنی -
انوار محمدی - مع نقشۂ شجرہ فرق قدریہ و جبریہ وغیرہ از مولوی محمد امیر اکبر آبادی -
شرح چہل حدیث - از مولوی امیر علی
مجموعۂ وفات نامہ - شامل پانچ رسالہ (۱) وفات نامہ (۲) قصیدۂ نعتیہ (۳) قصۂ حضرت بلال (۴) قصۂ حضرت دائی حلیمہ (۵) حلیہ شریف معروف بہ نبوت -
مولد شریف شہید کلان - از مولوی غلام امام شہید آگہ آبادی -
ایضاً خرد - مصنفہ "
مولد شریف عزیزیہ - از حافظ عبد العزیز
مولد شریف جدید - از مولوی احمد خاں صوفی -
زیور ایمان مولد شریف - عورات و مستورات کی زبانمین از مولوی محمد انور علی -
مولد شریف عربی - با ترجمہ اردو از مولوی سلامت اللہ -
مولد شریف مع فضائل چار یار مطبوعۂ مطبع گلشن محمدی واقع لکھنؤ -
نصرت احمدیہ فی رد قول النجدیہ در ثبوت محفل میلاد شریف از سید احمد علی -
مخزی المشہرین - تردید معترضان دیگر بر رسالہ وہابی از مولوی محمد سعد الدین بدایونی -
مظہر المیلاد مولد شریف بمنظوم از شیخ ذیر علی تخلص عاقل -
شمس الضحےٰ فی میلاد المصطفےٰ مولد شریف از مولوی حبیب اللہ -
مجموعۂ میلاد مصطفوی شامل تین رسالہ (۱) میلاد مصطفوی - (۲) وظائف المومنین (۳) شکریہ دریہ - بنا بر مذہب امامیہ مصنفہ سید ذر حسین صاحب رضوی

خاتمۃ المطبع

طالبان اسرار سرمدی وخواہان انوار محمدی رامژدہ باد کہ درین ایام میمنت التیام کلام فخامت انضمام سراپا الہام فیض تمام مفید خاص وعام حصول متاع دینوی راعمدہ ذریعہ وصول مایہ آخروی را اعلی وسیلہ ازبر تر بہتر وانہ بہتر بر تر ذخیرہ دولت جاودانی اعنی مکتوبات جوابی سلطان العارفین زبدۃ الواصلین عمدۃ الکاملین حامی دین متین حضرت شیخ شرف الدین یحیی منیری ومکتوبات میر میران پیر پیران قبلہ منتہی وکعبہ مرادی غوث الاعظم دستگیر دو عالم محبوب سبحانی قطب ربانی غوث صمدانی سید العارفین وارث الانبیاء والمرسلین شیخ الشیوخ حضرت سید محی الدین عبدالقادر گیلانی الملقب بہ پیران پیر رحمۃ اللہ الغفرین در مطبع فیض منبع منشی نول کشور صاحب واقع بلدۂ کانپور بسر پرستی امیر باتوقیر ذی المجد والمحاسن معلی القاب عالیجناب منشی پراگ نراین صاحب رائے بہادر مالک مطبع دام قبالہ باہتمام کامل منشی بھگوان دیال صاحب عاقل ایجنٹ مطبع بارسوم

بماہ دسمبر سنہ ۱۹۱۰ء علیہ طبع در برکشید:

اعتراف نماتا مزرعهٔ اعمال تو در رود خانه قلوب نباتات فانیهتا به نبات جنت
انحصید همه سرسبز شود و نخلستان مقاصد بر یاحین مراد و النحل باسقات لها طلع
نضید رزقا للعباد ؛ سر سبز بار در گردد و غوامض اسرار داحینا به بلده میتا
پرده بطون بظهور والله اعلم بالصواب الیه المرجع والماب مکتوب هیجدهم
ای عزیز چون فروغ نور صبح توحید از افق مشارق قلوب ظهور کند که والصبح اذا تنفس
وشموس عین الیقین بر افلاک سرائر ازواج براوج استوا یابد که والشمس
تجری لمستقر لها ظلمات وجود بشریت در ضوء لمعات نور هم یعنی ابین ایدیهم تسوای
شود و سر نولج الیل فی النهار ظاهر گردد و سابقهٔ عنایت الله دلی الذین
آمنوا انجر جهم من الظلمات الی النور لقاب از پیش بردارد و بر لشکر شیطان
که ان الشیطان لکم عدو مبین فیروزآئی و در معرکه قاتخذوه عدوا با سپاه
خویش که زین للناس حب الشهوات من النساء و البنین با لشکر مهیب
معارض شود و ایشان از صدق حال بلسان اضطرار بر خوانند و گویند که
یضیق صدری ولا ینطلق لسانی و با هزاران عجز درخواست کنند که واعف
عنا واغفر لنا وارحمنا انت مولانا فانصرنا علی القوم الکافرین و با لطف عنده
مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو ندا لند دلا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الاعلون و امداد
عساکر وان جندنا لهم الغالبون با علام اذا جاء نصر الله والفتح در رسد و طلیعه
انا فتحنا سیوف انا لنصر رسلنا و الذین آمنوا از بنام نرفع درجات من نشاء بر
گشند و بر لشکر اعدا حمله آرند و آثار قهر سواهم باذن الله ظهور انجامد و اخبار
نصر من الله و فتح قریب متواتر گردد و منادی حال ندا در دهد که قل اللهم مالک
الملک تؤتی الملک من تشاء وتنزع الملک ممن تشاء وتذل من تشاء بیدک
الخیر انک علی کل شئ قدیر ؛ تمت

بصیر بمشام جان ایشان رسد و باوراق شهود نحن اقرب الیه من حبل الورید
الطیار ارواح از قفس اشباح در فضای عالم قدس ببال شوق در پرواز شود
و آشیان قدیم یاد آرد و اطوار اطباق مسافات کلح البصر پشت اندازد و
و کمر بانی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض مرکب مطلب از سر
صدق یوم ینفع الصادقین صدقهم در میدان اولئک الذین هدی الله فبهدیهم
اقتده در تازد و چون سر حدیقه انما تولوا فثم وجه الله در رسد و از دار مقعد
صدق عند ملیک مقتدر خبر باز پرسد و در دریای محیط و ما قدروا الله حق قدره
پیش آید و از طلاطم امواج فاستقم کما امرت و من تاب معک ولا تطغوا ورطهٔ
حیرت فرو ماند و بلسان اضطرار ندا کند که لا اله الا انت سبحانک انی کنت من
الظالمین و منادی ربک الغفور والرحمة ندا کند که اعتصموا بالله هو مولیکم
فنعم المولی و نعم النصیر و امداد لطائف هو الذی یسیرکم فی البر والبحر در رسد
و بساحل التفات ان الله لذو فضل علی الناس ولکن لا یشکرون و از سائد
و رضوان سابقهٔ عنایت ذلک و الله عنده حسن المآب باشاره سلام علیکم
بما صبرتم در پیش آید و گویند ذلک هدی الله یهدی به من یشاء و من یضلل
فما له من هاد مکتوب ۴۰ الفتدهم اے عزیز یکے بکارخانه فلکی اولم ینظروا
الی السماء فوقهم کیف بنیناها و رشود بر بدائع قدرت اجرت نگاه کن که
در لوائح و لطائف زینتاها و ما لها من فروج چه مندرج است یعنی به بصر
بصیرت مطالعه کن و در حدایق غرایب والارض مددناها دیده فکرت
گمار و اشکال و الوانیا فیها زواسی به نظر عبرت نظاره کن و از اغصان اشجار
ریاض و انبتنا فیها من کل زوج بهیج ثمرات تبصرة و ذکری لکل عبد منیب بر بخیز و در
ظلمات نر لنا من السماء سر چشمهٔ آب حیات ماء مبارکا طلب کن و بیابی و

ستان بادبا یسقون من رحیق مختوم ختامہ مسک رابیش آوردند وچون در آئینہ
تعرف نمی وجوہم نضرۃ النعیم حایل حال ایشان مشاہدہ کنند گویند اما وعد الرحمن
صدق المرسلون واز حسرت برخوانند بالتا ان لا نتوکل علی اللہ وقد ہدانا سبلنا
وبا ہزاران نیاز وزاری در مناجات شوند وگویند ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر
لنا وترحمنا لنکونن من الخاسرین وچون نسیم جان فزای وتجدنا من انفسہم وجودیدن
آید وبرق عنایت کتب ربکم علی نفسہ الرحمۃ درخشیدن گیرد وہیچ رعد بزبان
حال ندا کند واستلوا ذا الفضل العظیم مکتوب شانزدہم ای عزیز چون ریاح
فضل وکرم از مہب عنایت قدم در وجودیان آید واشجار طرف در بساتین
طلب اہتزاز یابد وادراق ہموم از اغصان ہم بہ تحریک نسیم وجد بیکبارگی
فرو ریزد قمری شوق بہ نغمات آسف در ترنم آید ودلبوت حزین برخواند کہ
الم یات للذین آمنوا ان تخشع قلوبہم لذکر اللہ وعندلیب انس بزبان حال
نغمہ برکشد کہ اجیبوا داعی اللہ باہنگ ومن احسن قولا ممن دعی الی اللہ
بسراپردہ تجلیم وبچون تواضع گیرد وچون ترانہ قد بینا لکم الآیات لعلکم
تعقلون بمسامع قلوب مشتاقان اسراران فی ذلک لذکری لمن کان
لہ قلب او القی السمع وہو شہید در رسد ودلہای ایشان از لذت محبت
پارہ پارہ شود گویند سارعوا الی مغفرۃ من ربکم وجنۃ عرضہا السموات والارض
جاذبہ واللہ یدعوا الی دار السلام ہمراہ ایشان شود از خودش بکلی ربایند صراط
مستقیم انی ذاہب الی ربی سیہدین داعی شود وچون بمنازل ہذا صراط
ربک مستقیما در رسد واز اشجار یاعباد انا الی ربنا المنقلبون اثماران ہذا الرفیق
مالہ من نفاد برچیند واز جباض اسرار الم تعلم بان اللہ یری بابادی من ابتدی
لنفسہ اعتراف نماید ونسیم از لطائف خفیہ وہو معکم اینما کنتم واللہ بما تعملون

بہ بروج کمال کہ الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی عروج کند و نور رضیت لکم الاسلام
دینا در لمعان آید شواہد آثار افمن شرح اللہ صدرہ للاسلام فہو علی نور من ربہ بر
مشارق لقد جاءکم الحق من ربکم بعین الیقین مشاہدہ شود بروج وقایق و فی الارض
آیات للموقنین و فی انفسکم افلا تبصرون مطلع گردانند و بر رموز و اشارات فانیما تولوا فثم
وجہ اللہ محرمیت بخشد و ریاح فیض ارسلنا الریاح لواقح و روائح فضل نصیب برحمتنا
من نشاء از معب عنایت اللہ لطیف لعبادہ و رسالتمن انا الا لفضیع اجر من احسن
عملا در وزیدن آید و اشجار ریاض ان المتقین فی جنات و عیون الذین اتقوا والذین ہم محسنون
با ورق شہود و انعاز تجلی سرسبز و بار و رگردد و نیابیع وصول ذلک فضل اللہ یؤتیہ
من یشاء باز شوائح خیال و السرد و الفضل العظیم در بیدار قلوب جاری شود و
مبشر چنین بشارت رساند الذین آمنوا و عملوا الصالحات سیجعل لہم الرحمن و
داد او مبشر اقبال چنین بشارت دہد کہ یا عباد لا خوف علیکم الیوم ولا انتم تحزنون
در رضوان از دیار بلدہ طیبہ در رب غفور با تحف تحیات سلام قولا من رب رحیم
رسد و ابواب جنات وصول باز کند و مائدہ نعیم رضی اللہ عنکم و رضوا عنہ بیاورد
و لکم فیہا ما تشتہی انفسکم و لکم فیہا ما تدعون نزلا من غفور رحیم با ستوب
یا نزلوہم اے عزیز نفسی سلیم تا ندا بر موز عواصف قد افلحا من زکیہا و قد
خاب من دسیہا اطلاع یابد از لوامع انوار قلب کہ لا ینفع مال و لا بنون
الا من اتی اللہ بقلب سلیم اقتباس نور کند و از روائح نفحات نفحت فیہ
من روحی بوی در شام او رسد و از دقایق مکنونات و تعلیم الانسان
الحق خبر دہد با بر دو در کتب و اتقوا اللہ لعلکم اللہ عشق تلقین کند و
بر رموز و اشارات قل ان کنتم تحبون اللہ فاتبعونی یحببکم
اللہ مشہود یابد و جرعۂ از جام یحبہم و یحبونہ در کام تر نہ ند و در بزمگاہ

صدق عندربهم در رسد و بشارت رساند که ان الله بالناس لرؤف الرحیم و اسرار نما
قد جارکم بصائر من ربکم بدست تو دهند چون تو بر موز و اشارت آن اطلاعیابی
در حال از مشرق سر را قدم سازی و سبل السلام نذا صراط ربک مستقیما را پیش گیری
و قصد نزهت گاه لهم جنات تجری من تحتها الانهار کنی و از جنات نعیم خلد لهم رضا
عبد ربهم و مغفرة و رزق کریم باز پرسی و منشر عنایت ان الذین سبقت
لهم منا الحسنی در رسد و از مملکت و لهم دار السلام رضی الله عنهم و رضوا عنه خبر
یک بیک باز گوید و تخت گاه من اوفی بما عاهد علیه الله فسیؤتیه اجرا عظیما دا
شود و گوید لن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون مکتوب سیزدهم ای عزیز چون لوامع
انوار الله نور السموات و الارض بر مشکات ضمائر لائح شود در زجاج قلب از تاثیر
آن نورانی گردد که المصباح فی زجاجة الزجاجة کانها کوکب دری یوقد
کشوف یوقد من شجرة مبارکة زیتونة از تتراوقات غرام لا شرقیه و لا غربیه در لمعان
قنادیل فکرت یکاد زیتها یضیئ و لو لم تمسسه نار فروزان گردد آسمان سرائر
نجوم حکمت با نجم هم تهتدون سر بسر فرین شود که انا زینا السماء الدنیا بزینة
الکواکب و اقمار حضور از افق نور اعلی نور بر کند و بروج استعلا عرنج نماید
که و القمر قدرناه منازل حتی عاد کالعرجون القدیم و خمار شبستان غفلت
را که و اللیل اذ یغشی است صفت و النهار اذا تجلی نجشد و ریاحین گلزار نعیم
المستغفرین بالاسحار نافه بر کشاید بلا بل اسحار کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون بنغمات
اخزان آهنگ است اسف بر کشاید صبح و دولت من یهدی الله فهو المهتد طلوع
کند معنی لا الشمس ینبغی لها ان تدرک القمر و لا اللیل سابق النهار و کل فی فلک یسبحون
بظهور انجامد و لطایف غوامض اسرار و یضرب الله الامثال للناس الله بکل شئ علیم از
ضمائر اشکال مبین و مکشوف گردد و الله اعلم مکتوب چهاردهم ای عزیز مهر سپهر معرفت

بادی سعادت غیب گردان شود و شاہد شہود آہنگ ان ہذا کان لکم جزاء و کان
معیکم مشکورا بر گشاید و منادی انس فسانہ کلم اللہ موسی تکلیما آغاز کند و دیباچہ فلما
تجلی ربہ للجبل جعلہ دکا را طناب دہد و ناظر عون بسائر اسکرات حالات موسی صعقا بار
یابد و آثار مشاہدات وجوہ یومئذ ناضرۃ الی ربہا ناظرہ را سعائہ کند و بہ عجز معترف آید
باز بزبان حال گوید کہ لا تدرکہ الابصار و ہو یدرک الابصار و ہو اللطیف الخبیر

مکتوب یازدہم ای عزیز تا جبہہ اضطرار بر خاک نیاز نہی و از سحاب عین بیان
حسرت بنباری بوستان عیش تو ہرگز از نباتات طرب سرسبز نشود و گلستان امید
بریاحین مراد بار ور نہ گردد اعضان صبر با وراق رضا در ریاعین انس و عمرات
قرب واق لہ عند ربہ فی و حسن مآب شاداب نہ گردد و بہ کمالیت نرسد و عند لیب
قلب بنغمۂ شوق در ترنم نیاید و ہما فواد با حجہ انی ذاہب الی ربی سیہدین آنا
قفص ام للانسان ما تمنی در پرواز نشود و از قضای لا تمدن عینیک الی ما متعنا
ازواجا منہم زہرۃ الحیوۃ الدنیا لنفتنہم فیہ عبور نکند ہرگز بسدرہ فی مقعد صدق
عند ملیک مقتدر نرسد و از اثمار اشجار لہم ما یشاؤن عندربہم ہیچ برنخورد و از
بوستان واللہ عندہ حسن المآب بوی بمشام جان وے نرسد و از گلزار نعیم لہم ما یشاؤن
عندربہم و ہو ولیتم جاکانو یعملون ہیچ برخوردار نیابد ما متوب دوازدہم
ای عزیز خود را از کارخانہ المال والبنون زینۃ الحیوۃ الدنیا بیرون داد و دست
ہمت از کارگاہ شغلتنا اموالنا واہلونا گرد آر دار خصیص صحبت و اماندگان بیت
غفلت کہ نسوا اللہ فانسہم انفسہم پای ہمت بیرون در ستم دار رخش طلب در میدان
عشق بتاز و گوی سبقت و السابقون السابقون اولئک المقربون بجوگان
استقامت و استعینوا بالصبر بجولان گاہ اولئک علی ہدی من ربہم و اولئک
ہم المفلحون در رسان شاید کہ بیک دولت و بشر الذین آمنوا ان لہم قدم

وانوار عیون بصائر عقول را منظم گرداند که کاد سناء برقه یذهب بالابصار تطرات عوارف
از سحاب اعیان ارواح چندان متقاطر گردد که اراضی قلوب عن یرید حرث الاخرة تزدان
فی حرثه از نباتات وعدکم الله مغانم کثیرة محضر شود و حدائق آمال و من یتوکل علی الله
فهو حسبه نفحات روائح ان الله بالغ امره قد جعل الله لکل شئی قدرا بر سر معطر و مروح
گردد و اغصان نهال بشمار ربه ثمارا نما توفی الصابرون اجرهم بغیر حساب در بهترا
آید و منادی ربک الغفور ذو الرحمة نداء دهد که ان هذا لرزقنا ما له من نفاد الله اعلم
بالصواب مکتوب دهم ای عزیز از داعی شهوات ولا تتبع الهوی فیضلک عن سبیل
الله اعراض کن و از مواطن غفلت و لا تطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا
بیرون آئی و از صحبت اهل قوت قویل للقاسیة قلوبهم من ذکر الله بگوش هوش استماع
کن و به تبتغ الحسب الانسان ان یترک سدی از خواب غرور لا یغرنکم بالله الغرور
بیدار شود از مقامات اهل حضور که رجال لا تلهیهم تجارة و لا بیع عن ذکر الله خبر او باز
پرس و از برای که یعقصود از سر قدم سازد در بادیه انقطاع تبتل الیه تبتیلا باز آو تجرد
قبل التزم ذرهم و راحله تفویض افوض امری الی الله با قافله اهل صدق کونوا مع الصادقین
مسافر شود از مساکن زخارف دنیا که انا جعلنا ما علی الارض زینة لها لنبلوهم کن در سبیل
مهالک انما اموالکم و اولادکم فتنة به پرهیز بسلامت بگذرد و از مناهج مسالک مهدی که
ان هذا لتذکرة فمن شاء اتخذ الی ربه سبیلا راهی پیش گیر و بلسان اضطرار انجیب
المضطر اذا دعاه بالتضرع و زاری برخوان که اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین
انعمت علیهم یا مبشر القدیم الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم و لا هم یحزنون یا
بشارت تحیت سلام قولا من رب الرحیم پیش آید و بر جنبت نصر من الله و فتح
قریب و بشر المومنین را سوار کند و بجنات نعیم خلدا فانقلبوا بنعمة من الله داعی
شود و نسیم عنبر وصال از هر طرف در وزیدن آید و اقدح شراب محبت با

طبتم فادخلوها خالدین وقالوا الحمد للہ الذی صدقنا وعدہ اورثنا الارض نتبوا من الجنۃ
حیث نشاء فنعم اجر العاملین وتری الملائکۃ حافین من حول العرش یسبحون بحمد ربہم و
قضی بینہم بالحق وقیل الحمد للہ رب العالمین مکتوب ہشتم ای عزیز یکی از عالم غرور فلا تغر
نکم الحیوۃ الدنیا ولا یغرنکم باللہ الغرور عبور کن از منازل اہل حضور کہ تعرف فی وجوہہم
نضرۃ النعیم یاد آر تا مگر بوی از نفحات بوستان فرح وریحان وجنۃ نعیم بمشام جان تو
رسد وجرعہ از جام جہان نمای ویسقون من رحیق مختوم ختامہ مسک در کام جان تو ریزد
ودقایق اسرار لقد جاءک الحق من ربک بر تو مکشوف شود وبر بساط تفرید ولا تدع مع
اللہ الہا آخر لا الہ الا ہو کل شیء ہالک الا وجہہ لا تفرک بسامع انس نحن نقص علیک احسن القصص فسانہ
شاہد ومشہود استماع کنی وگاہی النداء نعمات خطاب فبشر عبادی الذین یستمعون
القول فیتبعون احسنہ از غایت شوق در طرب آئی وگاہی از صدمات سطوات ہیبت
فاستقم کما امرت ومن تاب معک سر در مراقبۂ خمر ودکشتی گای بحبل المتین واعتصموا بحبل
اللہ جمیعا خیگ در زنی وگاہی رتتراک وما النصر الا من عند اللہ در آویزی وگاہی در دریا
سنندر جہم من حیث لا یعلمون فرو شوی وگاہی بر ساحل لطف اللہ الرؤف الرحیم گذر
کنی واز صدایق فمن کان یرجوا لقاء ربہ فلیعمل عملا صالحا اثمار برجنی واز انہار لکل درجات ما
عملوا یابی واخلاص اعتراف نمائی ودر ظل سدرہ ان صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی للہ رب العالمین
لا شریک لہ اقرار گیری واز مائدۂ نعیم من اوفی بعہدی من اللہ فاستبشروا ببیعکم الذی بایعتم بہ
وذلک ہو الفوز العظیم بشنوی کہ یا عبادی لا خوف علیکم الیوم ولا انتم تحزنون مکتوب ہفتم ای عزیز چون آہنگ
نزاعیر انس بمسامع قلوب رسد لذائذ استماع نعمات خطاب است بر بکم را یاد آرد وسکرات قالو
بلی را تذکرہ کند وعند لیب اخرجن بآواز جبرئیلی نغمہ یا اسفی علی یوسف برکشد وبر بلبل کروب تر انگیزد
واہبطت عیناہ من الحزن فہو کظیم نواضحن گیرد وطنبور فراق توانما اشکوا بثی وحزنی الی اللہ
را باہنگ نصبر جمیل فرود اشت کند وبرقات جذبات شوق در فضای سموات سرائر خبان لمعا در ت آید

وامواج عبرت او را بحر محیط عظمت در اندازد و از هیبت هرگاه خواهد که برکنار آید در گرداب حیرت
افتد و بگوید رب انی ظلمت نفسی فاغفرلی تا مرکب امداد الطاف حمانا هم فی البر و البحر
در رسد و در الساحل جودی لطف نصیب برحمتنا من نشاء فرود آرد و مفاتیح خزائن
اسرار عنده مفاتح الغیب بدو سپارد و برموز اشارات ان الی ربک المنتهی اطلاع بخشد پس
بداند که فاوحی الی عبده ما اوحی چه باشد و لقد رای من آیات ربه الکبری چه معنی دارد

مکتوب هفتم ای عزیز چون عسا کر جذبات عنایت الهیه بجنبش الیه من یشاء بولایت در
تازد و طوامع نفوس اماره را بلجام ریاضت و جاهدوا فی الله حق جهاده قراض و
ذلل گرداند و جبابره هوائیه را در حجره تقوی بسلاسل مجاهده در کشد و فراعنه امینه را
باغلال اطیعوا الله و اطیعوا الرسول مقید سازد و اعمال ارادت و اختیارات
را تادیب و من یعمل سوء یجز به سزا دهد و آئین رسوم و عادات و قواعد ارکان
تلبس و طامات را بکلی از میان بردارد و منادی حال بزبان صدق مقال ندا
کند که ان الملوک اذا دخلوا قریة افسدوها و جعلوا اعزة اهلها اذلة چون عرصه صفائی
قلوب از لوث شوائب اکدار و من تبع غیر الاسلام دینا فلن یقبل سنه مصفا گردد
و حدایق از نسائم الطاف من یهدی الله فهو المهتد سرسبز معطر و مروح شود و صفحات
اوراق سراسر از نقائش رقوم لطائف اولئک کتب فی قلوبهم الایمان مرقوم گردد
و مشکلات ضمائر از لوامع انوار الله منهم نوره مرات بوارق شهود شود یوم تبدل الارض
صفت حال او گردد و در روشنی اشراق چون هباء منثورا در هوا شود بزبان صدق گوید
که و تری الجبال تحسبها جامدة و هی تمر مر السحاب تا سیر فضل عشق صورت دهد که نفخ فی الصور
تا تیر صاعقه تصعق من فی السموات و من فی الارض بظهور الحمد میشر اقبال لا یحزنهم
الفزع الاکبر در رسد و ایشان را تلقیهم الملئکة هذا یومکم الذی کنتم توعدون فی متعد صدق عند ملیک مقتدر دا
شود و در رضوان باشارت بشیرهم الیوم بیش آید و ابواب جنات نعیم را بکشاید و بگوید سلام علیک

طبع سنگین
رنگین و نیکو
ریزه روح

ابریشم
آبگار کاغذ
ابو ۱۲ ۱۲

کن بلسان صدق و اخلاص بخوان کہ انی وجہت وجہی للذی فطر السموات والارض حنیفا
وما انا من المشرکین تا نفائس اسرار دہد والذی یقبل التوبۃ عن عبادہ ویعفو عن السیات
از خزائن الطاف ان اللہ غفور رحیم بر تو منکشف گردد و بیک عنایت چنین بشارت
رساند کہ اللہ یحب التوابین ویحب المتطہرین و بمدارج معارج قم من نشاء و عروج باشد و
منادی اقبال بزبان حال ندا کند کہ ان الذین قالوا ربنا اللہ ثم استقاموا فلا خوف
علیہم ولا ہم یحزنون مکتوب پنجم ای عزیز قلب سلیم تا بر رموز فاعتبروا یا اولی الابصار
اطلاع یابد و عقل کامل باید تا دقائق اسرار سبحانہ آیاتنا فی الآفاق وفی انفسہم را درک
کند و یقین صادق باید تا شواہد معرفت و ان من شیء الا یسبح بحمدہ ولکن لا یفقہون
تسبیح بعین قلب مشاہدہ نماید و داعی احوال را کہ واذا سالک عبادی عنی فانی قریب
اجیب دعوۃ الداع اذا دعان بجان مشتغل شود و از زواجر تشبیہ افحسبتم انما خلقناکم عبثا
و انکم الینا لا ترجعون متنبہ گردد و از خواب غفلت لہم الاول منسوف تعلمون بیدار
شود و بعروۃ الوثقی مالکم من دون اللہ من ولی ولا نصیر چنگ در زند و بر سفینہ لیفروا
الی اللہ سوار شود و در دریای معرفت و ما خلقت الجن والانس الا لیعبدون مردانہ بغواصی در آید
اگر گوہر مطلوب بچنگ افتد فقد فاز فوزا عظیما و اگر جان در طلب برباید فقد وقع اجرہ علی اللہ
مکتوب ششم ای عزیز چون شموس معارف از مطالعہ سموات سر بر طلوع کند و اراضی قلوب
بنور الہند امنور گردد و کرات قلوب الارض بنور ربہا و اعطیہ ظلام جہالت از پیش بصائر عقول
مرتفع گردد و در سماء قلب شہب غطارک نواظر افہام از مشاہدہ نوامع انوار عالم قدس
از حیرت چشم باز ماند و خواطر از ذکار از مکاشفہ عجائب اسرار عالم ملکوت و تعجب شود و ہیجان آرد
بجاذبی طلب سر گردان کند و غلبات شوق در باطن قرب انس نبخشد و منادی ان اللہ لذو
فضل علی الناس ندا کند و ہو معکم اینما کنتم و چون بر نکتہ سر معیت مطلع گردد ہستی خود را گم کند
ولا تخلفوا مع اللہ الہا آخر و در دریای انیتی لیس لک من الامر شیء فرو شود تا گوہر توحید را بچنگ آرد

بجناح شوق بپرواز آید واز اثمار انس در بساتین ثم کلی من کل الثمرات محظوظ گردد
و آئینہ سراز لوامع انوار تجلیات ہمہ صفت نور گردد و سر لولج الیل فی النہار کشوف
شود و در وضہ ضمیر تو از امطار مراحم و نزلنا من السماء مبارکا فانبتنا بہ جنات و حب
الحصید ہمچو باغ ارم سرسبز گردد و رموز فاجینا بہ بلدہ میتا مرتزاقہم شود و استار
فکشفنا عنک غطاءک فبصرک الیوم حدید از پیش تو بردارند و تو در مشاہدۂ کمال
او فرومانی گاہی در دریای نیازی ان الہ یغنی عن العالمین فرو دشوی و از
سموم ہیبت اما منوا مکر اللہ در گرداب حیرت سرگردان مانی و گاہی از نسیم
لطیف ولا تیسوا من روح اللہ در گلشن تحمید چون عندلیبان از سر شوق تبرنم آئی
و از غلبات وجد بنغمہ انی لاجد ریح یوسف بر کشتی وجد با دنیان ملامت پیش آئید
و گوئید تا اللہ انک لفی ضلالک القدیم چون تا ترد القہ علی وجہہ فارتد بصیرا ظاہر گردد
ہمہ با ہزاران عجز و نیاز درخواست کنند کہ واستغفر لنا ذنوبنا انا کنا خاطئین و از
سر صدق و اخلاص برخوانند لقد اثرک اللہ علینا و تو در مقام مناجات آئی و بزبان
حال گوئی رب قد اتیتنی من الملک و علمتنی من تاویل الاحادیث فاطر السموات و الارض
انت ولیی فی الدنیا و الاخرۃ توفنی مسلما و الحقنی بالصالحین مکتوب چہارم ای
عزیز پیش ازین تغافل کردن و بحیات دنیا مغرور بودن نہ دلیل سعادت بود مگر خطاب
ارضیتم بالحیوۃ الدنیا من الاخرۃ بگوش ہوش نرسیدہ واز وعید من کان فی ہذہ
اعمی فہو فی الآخرۃ اعمی و اضل سبیلا خوفی نداری و از نہند تداقتراب للناس حسابہم و ہم
فی غفلۃ معرضون ہیچ اندیشہ نمی کنی دانہ تو بیخ من کان یرید حرث الدنیا نولہ منہا و
مالہ فی الآخرۃ من نصیب ہیچ یاد نمی آری و از نبیہ فاما من طغی و آثر الحیوۃ الدنیا فان
الجحیم ہی المادی ہیچ انتباہ نمی گیری تا چند در ورطۂ غفلت سرگردان مانی و در ندیہ
بسامان باشی دمی در صومعہ تو بوای اللہ در نشود در محراب انیسوا الی ربکم توجہ الحضرت

جان تو رسد و شجرہ قلب ازان در آنہار آید و از باد فزان قل اللہم فرہم در بوستان
تجرید لا تدع مع اللہ الہا آخر بے برگ شود و در ریاح فصل بہاران الذین سبقت لہم
منا الحسنی و زیدن گیرد و از سحاب اللہم یحیینی من بشاء قطرات فیض فضل بارش کند
و اراضی ریاض قلوب از نباتات علمنا من لدنا علما سرسبز شود و اشجار بساتین
ارواح بہ از ہار اثمار ان رحمۃ اللہ قریب من المحسنین بار در گردد و عیون و صول
از جنبۂ عینا یشرب بہا المقربون رو دیابد و نہر اقبال ذلک فضل اللہ یوتیہ من
یشا بشارت رساند کہ الا تخافوا و لا تحزنوا و ابشروا بالجنۃ التی کنتم توعدون در رضوان
جناب نعیم ندا در دہد و صدا زند کہ کلوا و اشربوا ہنیا بما کنتم تعملون و السلام مکتوب
سوم ای عزیز از روز لوم یفر المرء من اخیہ و امہ و ابیہ و صاحبیہ و بنیہ بترس و از
محاسبہ دان تبدوا ما فی انفسکم او تخفوہ یحاسبکم بہ اللہ اندیشہ کن و چون او لنگ
کالانعام بل ہم اضل بخطوظ نفسانی مشغول مباش و سر در مراقبہ فاذکرونی اذکرکم
فرو بر دو دیدۂ دل در مشاہدۂ وجوہ یومئذ ناضرۃ الی ربہا ناظرۃ بگشا و نظارہ کن و
از نعیم ولکم فیہا ما تشتہی انفسکم ولکم فیہا ما تدعون یاد آر شاید کہ ندائے داعی و الیہ یدعو الی
دار السلام در گوش ہوش تو افتد و از خوابگاہ غفلت انما الحیوۃ الدنیا لعب و لہو
بیدار گردی و در طلب درجات و السابقون السابقون اولئک المقربون فی جنات
النعیم از سر قدم سازی و مرکب ہمت را از جان و دل تازی تا منشور الطاف
اللہ لطیف بعبادہ بہ زاران المباق مداہا رلہم البشری در پیش آید و عساکر امداد
و للہ جنود السموات و الارض ہمراہ تو شود تا بر لشکر اعداء ان الشیطان للانسان
عدو مبین فرو نگردی و از دام ہوائے نفس کہ ان النفس لامارۃ بالسوء خلاص یابی
لوح دل را از لطایف اسرار و الفواد لم یکذب ما رای مرقوم گردانی مرغ روح
از خطائر قدیم یاد آرد در فضای سلوک فاسلکی سبل ربک خلدا

بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب اول ای عزیز چون بروق شهود از صدق غمام فیض سرمدی امطار نوره مین بشاء در خشیدن گیرد و در رائح وصول از مهب عنایت تخصیص بمتمه من یشاء در وزیدن آید دریاحین انس در رض قلوب بشگفد و بلابل شوق در بساتین ارواح بنغمات یا اسفی علی یوسف بهزار دستان در ترنم آید و نیران اشتیاق در کوانین سرائر شعله زند و اطیار افکار در فضای عظمت از غایت طیران بی پر شود و محول عقول در وادی معرفت گم کند و قواعد ارکان افهام از صدمت هیبت در تزلزل آید و سفن غرائم در بحار و ما قدروا الله حق قدره بریاح وهی بحری بهم فی موج کالجبال در بحر حیرت فرماند و امواج در یا عشق هم یحیم و یحبونه در تلاطم آید هر یکی بزبان حال نماکند که رب انزلنی منزلا مبارکا و انت خیر المنزلین سابقه عنایت ان الذین سبقت لهم منا الحسنی در رسد و ایشان را بر ساحل جودی فی مقعد صادق در آرد در مجلس مستان الست بربکم رساند و مائده نعیم للذین احسنوا الحسنی و زیاده را در پیش کشد و کاش وصول از جام قرب ایادی و سقیهم ربهم شرابا طهورا گردان شود و ملک ابدی و دولت سرمدی و ادارات هم رایت فیها و ملکا کبیرا مشاهده گردد و السلام مکتوب دوم ای عزیز سکه طلب خود را بر لوح والذین جاهدوا فینا و باتش یحذرکم الله نفسه بگذار و خالص کن باشایان مهر لنهدینهم سبلنا گردد و در بازار ان الله اشتری من المومنین انفسهم و اموالهم بان لهم الجنة او را از زشتی باشد و بدان سرمایه نوانی بضاعت دین خالص را که الا لله الدین الخالص حاصل کنی و شاید که زمری از اسرة المخلصون الذ خط عظیم بکشانید و از لوامع انوار افمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه شعاعی بر تو تابد و از داعی دعوتی بسمع هم مشکور دل تو پیدا آید و از خصیف قل متاع الدنیا قلیل یا همت بیرون نهی و ازواج و الاخرة خیر و ابقی عبه کنی و از نسیم قرب نحن اقرب الیه من حبل الورید نبوی

سوره چند که در وظیفه تقدیم شده است زنهار آنرا نگذارد هرچه اورا عطا شده است او
از حضرت عزت از برکت آن داند فایده نفس کافر دربان درهمه شده است نه تنها در
بلکه مرد انرا انیست که گفت بیت مار سیه دربان درکرده است آن شیرین پسر را
خود عاشقان در شور و سرچون بگذرد این باب را + وگرنه همچنان است که از دنیا در
بهشت بود آنکه امام قشیری رحمه الله علیه آورد ست در اشارت قرآن انچه مومنان
فردا خواهد بود در بهشت جهرا امروز ولیارا حاصل است منزا همین است حق توبه دهنده
اول آنکه بنسبت این عصر و این توبه کنندگان لسانی را اول باید که شریعت دستگیر
او باشد و تائب بود نه مصر و انکه توبه می کند حق او این باشد والله اعلم که بقدر استعداد
او را ارشاد کند در شریعت و طریقت مالا دما علیه بیان کند اما در دنیا اصل انست
باشد که توبه دهنده و شفقت چنان بود که پیغمبر صلی الله علیه وسلم در حق صحابه رضی الله
عنهم و چون امروز ما علیه و اکثر همت و رسمت تحقیق بدین نسبت انچه بود اما انبساط اهل
دولت است که آن بزرگ گفته است مصرع با خدا دیوانه باش با محمد هوشیار
این همه که نبشته بود میداند من چه خواهم نبشت باین هم چند سطری نوشته شده است
این زمان در نظر قصور و فتور افتاده نبوشتن نمیتوانم سخن در رقعه نوشته شده است
گوئی کاغذ چشم را خواهد خورد از دیدن کاغذ همچنین می گرید و دیر آمدن مولانا تاج الدین
کاغذ نبشته بود نظر در بدر همچنان در بدر است اما بیچاره چندگاهی خون خورده است استعداد
او بسیار شده انهم ضایع خواهد شد او را نگذارند در کارهائی که خود انرا و را در آرند این
معلوم است برای رسم طاقبه مالیده طلیده بود فرستاده شده است عاقبت و خاتمت بخیر باد بمنت

مکتوبات حضرت سلطان سید العارفین محبوب رب العالمین وارث
الانبیاء والمرسلین حضرت سید محی الدین شیخ عبد القادر گیلانی قدس الله سره العزیز

غرض آنکه مکتوب آن برادر منور مدالدین رسانید مطالعه افتاد فریاد بسیار بود ای برادر
در منزلے که قدم نهاده مردان دران منزل در فریاد اند آخر نشنیده شعر قدم تحیرت نیک
قدر بدیدی + یاد لیلالن تحیر فیک + آنکه خواجه ابو العباس رحمة الله علیه گفته است
هر که ترا بشناخت دل را از جان خود برآورده همین فریاد است ای برادر محب وقتی بود
که از محبت چندان فریاد کند که دوزخیان را بردی رحمت آید بر تو بهشتیان را هم
رحم نیامده است چندان فریاد چیست ای برادر آتش دوزخ تن بسوزد و آتش
محبت جان بسوزد و شمشیر غازیان با جان کافران آن نه کند که آتش محبت با جان
محبان کند بیت خاکی از مردم بماند یادگار + از وجودے عاشقان خاکستری + چون
سنت این حدیث چنین رفته است لابد بباید سوخت و خاکستر باید شد به فریاد
نخواهند گذاشت جز رضا و تسلیم راه دیگر نیست جز سوختن و خاکستر شدن والله الموفق
لا یبقی ولا یذر والله اعلم بالصواب بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب بست و هشتم امام مظفر
بشنو این دو حدیث هر دلی را که نور خود منور گرداند آن دل بحق عین گشت خلوت
و عزلت او اسلام شد بی تفرقه خداوند جل و علا در صفات بی شبهه صادق است اما اثر
آن صفت مظهر طلب مستعدی که مقتضای حکمت انیست تا آنجا ظاهر گردد دل آن برادر
مستعد شده بود ظاهر شد صفت سوء حقیقی انیست که در جمیع امور قلیلاً و کثیراً حق
او را پیش آید رجوع کند او بحق دگر نه تعدد و تکثر ثابت شود موسی علیه السلام را فرمان
بود اگر علف ستور طلبی و با نمک دیگ از من طلب اما در صفت عارف آورده اند
که امام شبلی رحمة الله علیه را گفته اند که عارفان کیانند و صفت عارفان چیست
گفت صم بکم عمی در گفتند نه اصفت الکافرون فقال الکافر صم عن سماع الحق بکم عن
قول الحق عمی عن رؤیة الحق والعارفون صم بکم عمی عن غیر الحق نماز و روزه فرموده
من است الهام فرموده حق ست و بے شبهه فرموده حق مقدم بود

با این اندوه و با این حدیث برخیزند و آخر نشنیده که در و چون در و موسی علیه السلام
نه و شوق چون شوق موسی علیه السلام نه و سوز چون سوز موسی علیه السلام نه و دعا
چون دعای موسی علیه السلام نه و سوال چون سوال موسی علیه السلام نه جواب چون
جواب لن ترانی ازین معنی گفت رباعی چون عاشق خاص راز حضرت + پر نور
جواب لن ترانی است + ای دوست بدانکه در حق + چونی و چرانی و شبانی است
چون دولت موسی علیه السلام باجلالت رسالت و شرف بنوت میسر نشد
ضرورت این توقع دیگر نزاد در باقی باید کرد و باندوه و تاسف خود باید ساخت
برادر انکه گفته است در دنیا ابد بیست چه پنداری بر مرده است ازینجا گفت رباعی
ز در دین همه پیران ره را + محاسنها بخون دل خضاب است + همه مردان دین را
زین مصیبت + جگرها تشنه و دلها کباب است + ای برادر چه گوئی محدث را این بود
که در حضرت او را نیابد ازینجاست که عقل می گوید بیت در جام نیابد ای پسر بحر
رد عشوه مخر که بے شمار است + الحذر الحذر ایها الماء و المدر اما عشق میگوید
بیت بکش جامی و دست از بادهٔ عشق + بزن دستی بگو معشوقه با ماست +
در یحبهم و یحبونه این سر پیداست آنرا که در عالم عشق شیدا است ازینجاست که در دیث
گفته است که این آئینه مقدمه فرامیر عشق است که مفهوم ازین آیه مراهل علم و محبوبا
اگر تحاب است اما مفهوم مر این آیه مراهل عشق را دیگر و آن تعاشق است ای
برادر چون خلعت یحبهم و یحبونه با آدمی فرستاد و در هر آئینه آدمی خسر عالم کون است
و بادشاه جهان امکان است انیست که گفت قطعه آنکس که بیافت وصل او را
در هر دو جهان بکام باشد + سلطان نعم در بند گیش + در عرف همین بنام باشد + دست بیعت
و نظر در فتوا فتاده بدشواری این مقدار نوشته شده است بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب
بست و هفتم برادر اعز مولانا امام منظر سلام و دعا از مکاتب حروف مطالعه کنند

عمداً و آنجا که طور عشق است عقل آنجا کجا این جمله که تقریر افتاده است مضمون این حدیث است که از حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم منقول است ان الله لا یواخذ العشاق بما صدر منهم انچه از عاشق در وجود آید بروی نگیرند که عاشق جهیل بود و بی اختیار بود و انچه کند بے اختیار او در وجود آید و بے خواست او صادر شود و انیست که گفت مثنوی کار عاشق اضطراری اوفتد + و ان ز فرط و سنداری اوفتد + لاجرم دیوانه را گرچه خطاست + هرچه می گوید بگستاخی رواست + هرچه در دیوانه آید در وجود + عفو فرماید از دیوانه زود + این جمله که تقریر رفت موافق علم است و هم بزبان علم است هیچ اصلی منقوض نمیشود و هیچ خللی در فروعی هم نمی افتد اما از انجا که این معنی دقیق است و ظاهرش منکر مینماید اهل ظاهر قبول نه کند لیکن بر اهل بصیرت هیچ پوشیده نیست بنایت گشاده است پس اگر مستی کوران فهم نچشید انشانرا از ان چه چنانکه گفت بیت مورا اگر شکر نچشند گو مچش نه کور خورشید از نه بند گو مبین والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب بست و ششم قطعه +

آنرا که چنان جمال باشد	گر ناز کند حلال باشد
در عالم خویش عاشقانرا	گر بار دهد محال باشد
زو منع جمال خوب والله	نقصان نبود کمال باشد

وهو المعطی برادر عزیز امام مظفر اکرام الله محبته سلام و دعا از کاتب حروف شرف منیری مطالعه کند عرض آنکه مکتوب آن برادر رسیده مطالعه کرده شد شور و غوغا بسیار بود ای برادر امام شبلی رحمة الله علیه را چون پرسیدند ما صفت العارف گفت صم بکم عمی پس ما را ازین شور و غوغا چه سود کند لب باید بست و زاندوه این حدیث نباید سوخت و ماتم مصیبت خود باید داشت رنش خدا و ندان این قصه همین است تا در دنیا بود در دنیا بود و در ماتم این حدیث بود چون از دنیا بیرون رفته اند با این حدیث با این اندوه بیرون رفته و امروز در گور خفته

معشوق حاصل شود چه جای درخواست و یا چه جای برخاست فائدہ برزمان از عالم
محجوب این خطاب بسمع جان ہریک از عشاق میرسد یا ایہا المسافر الی المشرق یا
ایہا المبادر الی المغرب یا ایہا الناظر الی العلی یا ایہا المسارع الی الثری این لطلبہا
انا ذا فائدہ ای برادر چون معرفت تو ترا بدو میرساند قدر تو در عالم کہ داند قطعہ
ای روی تو مایہ امانی + در ہر دو جہان یکیں نمانی + در عالم تست جمع گشتہ + بے
ہیچ شکے ہمہ معانی + در عین مکانت چو بجویم + چو عین تو ہست لامکانی + محبوب قدیم را
تو دیدی + در عالم خویشتن عیانی + تو خسرو عالم یقینی + تو راحت عالم جانی
یک رمز بگویم ای مکور + از عالم تو کرامانی + بی شبہہ نظیر دیار شلی + بگذار حدیث خود
توانی + بسم اللہ الرحمن الرحیم مکتوب بست و پنجم ۲۵ امام منظر مطالعہ کند منشی

ظلم عدل و خوب زشت و کفر و دین	از جہان عقل برخیز د یقین
کز جہان عقل را برہم زنی	ذرہ عشقش کند دست تہی

از رموز و اشارت این ابیات دریابد فرق میان طور عشق و طور عقل تا بداند کہ در طور عقل
کاری دیگر است در طور عشق کاری دیگر العشق جنون الہی انچہ بر عاقل بود بر محبوب نشاید
این مقرر است نیست کہ گفت رباعی این دولت بیدلی بہر دل خسروس نزل بخشند گان
منزل ندہند + در عالم عشق ہر انچہ بیدلان راست + باب ذرہ بصد ہزار عاقل ندہند
و این بیت برین اشارہ می کند بیت صنف عاشقانست اینجا مرہ اے فقیہہ نیدم
کہ بشہر بت پرستان نتوان نماز کردن لامحالہ عاشق بیدل بود و تن بیدل مخاطب نیست
این ثابت است ازین قصہ بیرون آمد جملہ ابیات و کلمات کہ ہر کسی را در نیاب افتاد
است چنانکہ گفت بیت عاقلانرا شرع تکلیف آمدہ است + بیدلان را عشق تشریف
آمدہ است + ہر آئینہ چون عشق جنون الہی بود ہمین آید او از کجا تکلیف از کجا مثل است
قدس علی الخراب خراج ای برادر از معلومات است کہ تکلیف دائر است بر طور عقل وجوداً

یعنی چون محبت میان دو دوست مؤکد بود در عالم وداد با یکدیگر قسم دوم عجب محبت عالم یکنی و محبت ادلم نیزلی و در مذهب عشاق غرت لم یزلی راست نه لم یکنی راست انچه محب را از شراب محبت مست می کند دلم یکنی را در دست می کند پس آ هستی خویش هست می کند تا از عبارت می کند و نجود اشاره می کند و می گوید انا الحق سر این معنی است فایده ای برادر ملک وصال فراخور عاشق نیست زیرا که معشوق را تکبر لازمه ذات است پی از انس میسر نشود تذلل و تخشع لازمه وجود عاشق بی از آن عشق میسر نشود بدین نسبت در اوصاف ضد یکدیگر اند و خود ضدیت در عالم اوصاف بود و ذلک سر ریاعی بی چاره دلم کرد تمنای وصال ؛ بشنید ندا از عالم عز و جلال ؛ کے عاشق دل شکسته بگذار خیال ؛ در مذهب ما کشتن تو هست حلال + فائده ای برادر وصل کاری عظیم است و سوء ادب است با ناالم غیرت معشوق او را در خزانه غیب نهان می دارد با غیرت معشوق عقل می گوید از شرقی که مردان معنی راست عاشقان از خودش نهان می خواهند عشق میگوید که لولو بنزدیک یک غریست از غایت غیرت آن مر آن را در جوف خود میدارد نهان ای برادر جمله نعیم دنیا و آخرت بدرخواست حاصل شود مگر نعمت وصل که بدرخواست حاصل شود و بس زیرا که عشق خود کام است هر کرا به طلب آورد بشمشیر غیرتش محو کند مگر در خور مراد بر سر وقت شکسته افتد و از راه مرحمت گوید ها انا دا این معنی را عقل بر تابد رباعی در مصطبهٔ فتاده بد عاشق زار + با محنت بیشمار و درد بسیار ؛ با کبکبه دو بد به اندر شب تار + تا کو بسر وقت وی آید دلدار فایده ای برادر قصه بگذار وصل نه بدرخواست عاشق میسر شدی و نه برخاست او مهیا شود اگر بدرخواست عاشق میسر شدی جواب لن ترانی نیامدی اگر برخاست مهیا شدی الرداء کبریائی درمیان نبودی حاصل مراد عشق باید که از وجود

تا بجور راه نیافت او را نیافت ؛ و انکه گفت نیز همین است بیت انچه تو گم کرده کز
کرده ؛ هست اندر تو تو خود را پرده ؛ نحن اقرب الیه من حبل الورید مویدین
معنی است آنکس راکه اهل انمعنی است اهل صورت را دین ره گذر نیست
که گفت بیت این همه علم جسم مختصر است ؛ علم رفتن برای حق دگر است ؛ دیگر
انچه را هزار عالم نه گفت و نه گفت فیه من روحی مگر آدم را تا ازان سر مسجود ملائکه
آمد و شالیسته خلافت گشت و گرنه آب و خاک را این مرتبه از کجا از نجا گفت
تمنوی خاک را چون کار ها پاک افتاد ؛ پیش آدم عرش در خاک اوفتاد ؛ آسمان
و عرش عنصر چیست پوست ؛ خاک الحق جمله را مغزی نکوست ؛ از نجا قلم بتیر توان
شد که راه پیچ پیچ است چنانکه گفت تمنوی چرخ می خواهد که این سر بی برد
او بسر گردی این سر کی برد ؛ کج خود در قعر جانش پست کرد ؛ تا کسی آنجا
نیارد دست کرد پرویزی غدر خواسته است بیت ای دریغا هر چه گفتیم هیچ بود دیده
کور و راه پیچاپیچ بود ؛ عاقبت و خاتمت بخیر باد فایده از تفسیر لطائف یقال العاقل یکتفی
بنیاه غیر و الغارف یوثر بالجنة غیره و غیره من لا یطلب من الحق لنفسه شیئا لا فی
الدنیا من المال و الجاه و لا فی الجنة من الانفعال و لا منه ایضا ذره بین الاقبال و
الاحوال و الوصال کذا وصف الفقیر یکون بسبقوا کل ارب فایده المحبة توجب تقدیم
مراد حبیبک علی محبوب نفسک فمن لم یوثر محبوب ربه علی محبوب نفسه السلیم من محبة
ربه و من خلا من محبة الله وقع فی العشق الاخرة فایده ای برادر حق حضرات او دست
انچه خبر اوست باطل بود و باطل حق را کی قابل بود حاصل اما مر انیست وجود حق
است و عدم باطل امکان که در میان وجود و عدم است از وجهی که بعدم دارد باطل
است و از وجهی که بوجود دارد حق است تو اگر میتوانی آتش محبت برافروز در آن و الوهین را
بسوز تا از درد و دوئی باز رهی فایده ای برادر قسم از برای تاکید محبت را بود

۵۱ ارجب ۱۲ مرح

لایوصف مجاوزة الحد فلا یوصف بالعشق ولو جمع محاب الخلق کلهم فی شخص واحد لم یبلغ ذلک
استحقاق قدر محبة الحق فلا یقال ان عبدا واحدا جاوز الحد فی محبة ربه ولا یوصف الحق بانه
یعشق بهذا المعنی وهذا قول المشایخ ذلکن اذا فسرنا العشق بانه مجاوزة حد العبد فی
محبة الرب فموحق وکذلک لو فسرناه بانه مجاوزة حد العبد فی محبة ربه فموحق ایضا
ویوصف الله تعالی بالعشق بهذا المعنی یوصف العبد به بما ذکرنا حاصل ازین تقریر
این می آید که تجاوز از جانب بنده است که چون خداوند بنده را دوست داشت
بنده از مقام بندگی تجاوز کرده به مقام محبی رسیده و خداوند بنده را دوست
داشت بنده از مقام بندگی تجاوز کرده بمقام محبوبی رسیده در یحبهم ویحبونه این
معنی حاصل است تا غریزی یحبهم ویحبونه را دو عشق نام کرده است **فائده**
نزدیک محققان تمامت حروف مقطعات اشارت بعشق است در شرح اسماء
الحسنی مولانا حمید الدین ناگوری رحمة الله علیه همین آورده است او در کتاب از کتب نسرله آورده است
لایزال العبد یذکرنی حتی عشقنی وعشقته عاقبت وخاتمت بخیر باد بسم الله الرحمن الرحیم
مکتوب بست و چهارم امام مظفر بعد از مطالعه سلام ودعا این ابیات خواجه عطار رحمه الله نظر کند

ابیات سالک راحت طلب ریحان راه	پیش روح آمد بصد دل روح خواه
گفت ای عکس رخ خورشید جلال	پرتوی از آفتاب لایزال
هرچه در توحید مطلق آمده است	آنهمه در تو محقق آمده است
چون برون ذات تو عقل و معرفت	نی تو در شرح آئی ونی در صفت
نیست بالای تو مخلوقی دگر	نیست بیرونی ومعشوقی دگر

او تامل شانی کند رموز واشاره این بیتها بر قانون فهم کند تا بداند که بیرون نیست
هرچه هست پس هرچه طلبی در خود طلب واگر برین شاهد خواهی از قرآن بشنو وفی انفسکم
فلا تبصرون واز ین بیت نیز فهم کن فرد آدم اول سوی هر روزه ثنا نست

واجب الوجود در آمدن راه نیست الحذر الحذر یا ایها الماء والمدر آخر نشنیدۀ بیت در جام نیاید ای پسر بحر + روعشوه مخر که بیشمار است ؛ اما عشق در گوش جان می گوید لاتقنطوا من رحمة الله همین اظهار عشق در وجود از نست ترا العشق فالسابقة للعشق واتش سوزان سلوک در دل نهادن امرست ترا به طلب از نجا گفته است قطعه

برخیز دلا به عشق صادق	در راه طلب یکی قدم زن
بر بام فلک برای تهمت	بر سدرۀ منتهی علم زن
وانگاه بعون حضرت او	بگذر ز حدوث بر قدم زن

واین خلاف میان عقل وعشق از انست که در طور عقل تقسیم مستحیل وناممکن است ودر طور عشق این تقسیم مستحیل نیست بلکه همه ممکن است از نجا که عشق را یگرنگ میگوئید یعنی نیز دیک اورد وقبول منع وعطا خفا وتقاضا همه یکی است این دقیقه نگاه دارد حدیث برای فخر الدین مکتوب فرستاده شده است وطاقیه مالیده از سر خویش برساند وبعضی یاران که ایشان را مکتوب نرسیده بود دل ماندگی می کردند ایشانرا نیز نوشته شده است برسانند جمله یاران را سلام ودعا برسانند این زمان پیری غلبه کرده است ونظر فتور پذیرفته ودست نیرمی لرزد برای همه نوشتن نمیتواند عاقبت آن برادر بخیر باد والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب بیست وسوم برادر اعز امام مولانا مظفر بر نفس کافر منصور باد سلام ودعا ازکاتب حروف مطالعه کنند ودر کار وبار خویش جد وجهد نماید تا روز بروز قدم در فقر بیش رود بمرتبه از مراتب سالکان برسد انشاء الله تعالی کار در فقر مستقیم گردد چون کار در فقر مستقیم گشت پیشانی وشرابی مست گشت بی تخت وبی کلاه کیخسرو کیقباد گشت این است که گفت بیت بیا ساقی وبی شراب مستم + بی تخت وکلاه کیقبادم + فایده از منازل السائرین فان قیل هل یوصف الله تعالی بالعشق ام لا وهل یوصف العبد بعشق الحق ام لا قلنا اذا فرنا العشق بانه مجاوره الحد بالمحبة فلا الحق

راست میرود واین طریق پسندیده ومقبول همه است ارباب معرفت واصحاب
بصیرت همه این گفته اند که هر مقامی که برسی وهر مرتبه که درآئی باید که مقلد شرع باشی
ودیگر آنکه مسعود مکتوب نوشته بود ورساله نیز فرستاده که درخلوت نوشته ام حاسدان
درکمین اند هشیار باید بود وازاینز هشیار باید کرد که این قسم ازین زمان مشهور شده است
چنانکه میشود عاقبت فخامت بخیر باد والحمد لله اولا وآخرا والله اعلم بالصواب بسم الله الرحمن الرحیم
مکتوب بست ودوم مثنوی من پاک باز عشقم تخم غرض نکارم + پشت دو تاه
فقرم پشت طمع نخارم + نے نبد خلق باشم نے از کسی هراسم + مرغ کشاده بالم ترس
قفس ندارم + مکتوب آن برادر متواتر میرسد ومطالعه کرده میشود ونیک موافق خاطر
ومقبول دل می آید مزید باد بلند همتی آن برادر بقراین احوال وبه تقریر اقوال خود
معلوم شده مع هذا تاکید او تحریصا به طلب الزیاده نبشته می آید ای برادر من فی المثل
اگر هر دو عالم را بر در تو آرند وگویند تراست هر تصرف که خواهی بکن وهشیار باش
تا ازانچه فوق دنیا وآخرت ست محجوب نه گردد وقطع طریق نشود همان گوید که عارفان
گفته اند بیت دنیاست بلاخانهٔ وعقبیٰ هوس آباد + ماحاصل این هر دو بیکجو
نستانیم + واز نیجاست که سلطان بایزید بسطامی که سلطان عارفان در عهد خود
بود قدس سره فرموده است لواعطاک روحانیه عیسیٰ ونجوی موسیٰ وخلة ابراهیم
صلوة الله علیه فاطلب ماوراء ذلک فان فی خزائن عظمته ماوراء ذلک کثیرا کثیرا
هر آئینه چون مطلوب نامتناهی بود طلب نامتناهی بود پس رونده راکه بقدم
نامتناهی می رود در هر زمانی مزید قوت باید خواست تا از مرتبه که درآنست
برتر آید که به مرتبه فوق آنست اندر آید غزنیی اینجا گفته است که فرمان قل
رب زدنی علما حضرت رسالت پناه را صلے الله علیه وسلم اشارت برین است
اینجا عقل خواهد که درآید وراه زند گوید محدث را بزرده قدیم اعلی برآمدن وممکن را بسر حد

دارد کسی شان تفرقه کردن نیارد و بعاقبت و خاتمت بخیر باد آمین بسم الله
الرحمن الرحیم مکتوب بست و یکم برادر اعز امام منظر اعز الله بمحبته سلام عا
از کاتب حروف مطالعه کند غرض آنکه مکتوب ان برادر مشتمل باحادیث رسید
مطالعه کرده شد و بر مقصود اطلاع یافته بحمد الله شکر بر آن برادر واجب است
که حقتعالی آن برادر را چنانچه اوست بدو نمود تا از دو به کلی بردید و بیزار شد و دشمن گرفت
و بر دین از خود و دشمن گرفتن از نفس خود بشارت است بمحبة حق سبحانه و تعالی دلیل
است بر کشادم شدن کار بار مردان که همه را فتح باب همین بوده است که او را چنانچه
اوست بدو نموده اند تا از خود بر مده و بدو پیوسته است و آنکه نبشته بود که یکی
شیخ می گوید دیگی مخدوم می گوید دیگی مرد دین می گوید دیگی می گوید که برکت قدم تو چنین
کار شدی برادر چون ترا چنانچه بود بتو نمودند اگر هزار چنین و چنین بگویند و بشنوند
هرگز بر آن فریفته نشوی لیس الخبر کالمعاینه این دعا را آن محل بخواند اللهم اجعلنی
خیرا مما یظنون و لا تواخذنی بما یقولون و اغفر لی مما لا یعلمون اهل معرفت را مدح و
قدح خلق چه زیان که نزدیک ایشان مدح قدح خلق هر دو یکی است نه ممدوح خلق
ممدوح است و نه مذموم خلق مذموم است پس خاطر این قسم فارغ دارد و در کار
خود باشد تا روز بروز مزید بود زنهار کاهلی کردن و حیلی نمودن نشاند در صحبت
آن برادر چندین کسان مشغول اند همه را زبان دارد آنچه حقتعالی نصیب آن
برادر تمست کرده است همانست لا ینقص و لا یزید چون چندین کسان به سبب آن
برادر دین کار آمده اند باید که به نسبت ایشان کند آنچه کند و به نسبت ایشان بگوید
و بشنود و آنچه خود با حق تعالی دارد چنانچه عزیزی گفته با شرع هوشیار باش و با حق دوتا
با عشق آشنا باش و با عقل بیگانه راز خواجه یحیی معاذ رازی نیز معقول است که
گفته است در ملا گویم ای حمار من و در خلا گویم ای دوست من در وصدت گویم ای من بر سه طرف

آن این نوشته شده است مطالعه کنند بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب بستم برادر اعز المولانا
مظفر هر نفس کا ز مظفر باد بالنبی و آله الامجاد سلام و دعا از کاتب حروف منیری مطالعه
کند و مقرر آن برادر باد که مکتوب آن برادر مشتمل بر احادیث بود رفتن مولانا
فقی الدین رسیده بود مطالعه افتاد و کیفیت تمام معلوم گشت ای برادر چون بود
وحدوث دعوی قدس طهارت که مفرت غرت او را بشاید در عالم ما ممتنع الوجود
است پس یقین باید دانستن که پاک از بودن وحدوث یا در قدم است یا در
عدم از نجا همان می آید که آن عارف گفته است عدماً لا وجوداً لمحدث را چون
بقدیم راست نیست عدم شده به عزیزی دیگر میگوید قطعه چون قدس خدای
لایزال است ؛ پس دم زدنی کرا مجال است ؛ دعوی کمال مر بشر را ؛ در عالم قدس
او محال است ؛ بالبوث حدوث دعوی قدس ؛ هر کس که کند از و فضلا است ؛ پس
هر آئینه بشر را بر قدر استعداد خود و قابلیت خود پیش نتواند بود استعداد از بلیت
قسمت ازلی ست بسعی و کوشش بنده را آن مقدار ظاهر شود که قسمت شده
است همین بیش نیست اما چاره ای برادر دعا بزرگان اینست اللهم لا
مانع لما اعطیت اگر هژده هزار عالم جمع شوند چون خداوند جل و علا بنده
را مرتبه و محلی در دنیا یا در عقبی نهاده بود باز نتواند کرد اعتقاد درین محکم کن و
باک مدار اگر کونین بر در تو آید آورده خود چه باشد و قصه ما دراز است جمله
بسداشتن از آنچه نویسیم در کار خود باید که صادق باشد در سعی کوشش بحکم شرع
جد و جهد نماید درین آیة تامل کند قال الله تعالی قل ان کنتم تحبون الله
فاتبعونی یحببکم الله یغفر لکم ذنوبکم عزیزی گوید مثنوی خیالست اینکه بی شرع
و طریقت ؛ کشاینده ره راه حقیقت ؛ طریقت بی شریعت نیست
حاصل ؛ حقیقت بی طریقت نیست حاصل ؛ بیک و دیگر تعلق هر سه

کما ان الشاعر تارتا یقول کانی من اہوی وتارتا یقول انا من اہوی وہذہ بمنزلۃ قدم فان من
لیس لہ قدم راسخ فی المعقولات ربما لا یتمیز لہ احدہما عن الاخرۃ فتطرانی کمال ذاتہ وقدرتہ
بما بالقیہ من علیۃ الحق فظن انہ یقول انا الحق وہو غلط فلط انصاری حیث راؤ ذلک
فی ذات عیسی علیہ السلام فقالوا ہو الالہ وحیث یطلق الاتحاد یقال ہو ہو لا یکون الا بطریق
التوسع والتجوز اللائق بعبارۃ الصوفیۃ ولشواہد فانہم لاجل تحسین موقع الکلام من الافہام
لیکون بسبیل الاستعارۃ کما یقول الشاعر انا من اہوی ومن اہوی انا وذلک ماؤل
عند الشاعر فانہ لا یعنی بانہ ہو حقیقۃ بل کانہ ہو فانہ مستغرق لہم بہ کما یکون مستغرق
لہم بہ کما یکون مستغرق لہم بنفسہ فیعبر عن ہذہ الحالۃ بالاتحاد علی سبیل التجوز والتوسع ا
خواجہ سنائی است علیہ الرحمۃ مثنوی وصف او زیر علم نیز و نیست ؛ ہر چہ در حشمت
آمد آن او نیست انچہ نیز و تو بیش آن او نیست ؛ غایت وہم تست الہ نیست ؛ این
جملہ از تقریر امام غزالی رحمۃ اللہ علیہ نوشتہ شدہ است نقل از شرح اسماء الحسنی امام غزالی
رحمۃ اللہ علیہ گوید الحق ہو الذی فی مقابلہ الباطل والاشیاء متبین باضدادہا وکل ما عبر عنہ فاما
باطل مطلقا واما حق مطلقا واما حق من وجہ واما باطل من وجہ فالممتنع بذاتہ ہو الباطل
مطلقا والواجب لذاتہ ہو الحق مطلقا والممکن لذاتہ ہو حق من وجہ باطل من وجہ فہو حیث
ذاتہ لا وجود لہ فہو باطل وہو من جہۃ غیرہ مستفید الوجود فہو من وجہ الذی یکون مستفید الوجود
موجود فہو من ذلک الوجہ حق ومن جہۃ نفسہ باطل ہو کذلک ازلا وابدا من حیث ذاتہ لا یتحقق
الوجود من جہۃ غیرہ فلا یتحقق الوجود فہو باطل بذاتہ حق لغیرہ وعند ہذا یعرف ان الحق المطلق ہو الموجود الحقیقی بذاتہ
الذی منہ کل حق بنیۃ خطا العبد من ہذا لا یہم ان یری نفسہ باطلا ولا یری غیر اللہ حق والعبد
والکائن حقا فلیس حقا بنفسہ بل ہو حق باللہ فانہ موجود بہ ولا بذاتہ بل ہو بذاتہ باطل
بولا الجاد الحق لہ چون آن برادر ازین نوع پیش آمد است من عرف اللہ طال لسانہ باید کہ
نگفت وشنید بر قانون واصول بود واز قانون واصول تجاوز نکند تا علم وعقل بابت نباشد

از درون + کے تواند شد مسلمان از برون ؛ حدیث روزی ابلیس از خواجہ منصور حلاج سوال کرد کہ یا منصور ابلیس یکبار انا گفت مردود شد و منصور ہزار بار ہر روز انا می گوید و مقرب می گردد فرق چیست میان آن انا و این انا خواجہ منصور جواب گفت کہ ابلیس نا را با خود اضافت کرد و منصور انا را با خدا اضافت کرد لاجرم منصور از این انا مقرب گشت و ابلیس از آن انا مردود شد اینست کہ گفت مثنوی گفت مولوی انا الحق گشت بیست ؛ گفت منصوری انا الحق او بست ؛ آن انا رحمۃ اللہ و این انا رحمۃ اللہ عقیب ؛ و این انا را رحمۃ اللہ در حبیب ؛ حدیث سعادت عظیم دان کہ عاشق خود را در معشوق گم کند ہر چہ گوید بزبان دوست گوید و ہر چہ بشنود بگوش دوست بشنود و کردۂ او کردۂ حق شمارد و بیت کار یکہ کنی تو در میان نہ ؛ آن کردۂ حق بود یقین دان + بسم اللہ الرحمن الرحیم مکتوب ہیجدہم برادر اغر امام منظفر سلام و دعا از کاتب حروف شرف منیری مطالعہ کند نزدیک حدیث آن برادر رسانید مطالعہ افتاد ای برادر نوشتن و گفتن ہمہ بردن برده است و درون پرده اینست کہ گفت رباعی چون سر ازل طعمہ ابدال شود + این جملہ قیل و قال پامال شود + ہم مفتی شرع را جگر خون گردد ؛ ہم خواجہ عقل را زبان لال شود + دیگر آن برادر بر قانون و اصول این کار مطلع گشتہ است حاجت بنشستن از پس نجاب نمانده است چنانکہ گفتہ است بیت سرت ادل از ہر چہ یاد بود ؛ رسد اینجا کہ یاد یاد بود ؛ مہذا از کمال دبارز خویش ہر چہ عامض باشد بنویسد مگر در آن باب چیزی احتیاج افتد بنشته آید از جانب کاتب وصیت این مقدار است کہ اصیت فلزم + السلام + بسم اللہ الرحمن الرحیم مکتوب نوزدہم احادیث آن برادر جملہ مطالعہ افتاد بخیر بود مبارک باد اما ہوشیار باید بود آنکہ از خواجہ بایزید قدس اللہ سرہ العزیز نقل است السلخت نفسی کما تسلخ الحیۃ من جلدہا تم نقل تعاذ انا ہو ما دست ای کاہ ہوا نہ ہو تحقیقا و فرق بین قولنا ہو ہو و بین قولنا کاہ نہ ہو

گفته است بیت سر باخته آن ره رود از سجده غیر او ؛ گر مرد رهی اولی از آتش تباید
وقتی یکے از اہل طلب دل خود کرد در باطن او فرو خواند ندکہ ای مدعی کذاب دل
را طلب یا مارا بیت یک در رو در فرن بدین طریقہ ؛ یک یک بر خوان اگر حریفی
ای برادر آنکہ گفته اند من تبع الخطر تصلی بالاتر آن جاے آید کہ محبوب غیر پذیر بود
اما چون محبوب غیب پذیر بود نظر بر اثر اینجا جفا بود چنانکہ گفت بیت چون بود
دیدار یوسف ما حضر ؛ در نیاید ہیچ پوینده دگر ؛ اصحاب محبت بیش دانند کہ در عالم
محبت چہاست چون یوسف پیغمبر علیہ السلام را دیدند نیز برفت تا چنانکہ او را ندیدند بر دل
را نیز ندیدند چون بوئی بر اہین یوسف علیہ السلام باز آمد دیدہ نیز باز آمد از نیمعنی گفت
است بیت ہر کہ او را یوسف گم گردہ نیست ؛ گرچہ ایمان آورد آورده نیست

حدیث برادر فخر الدین نوشته بود قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم خلق اللہ الخلق
من ظلمة فرش علیہ من نوره بحکم این حدیث ای برادر خلقت جمله مخلوقات از ظلمت
بود چون فرش علیہ من نوره شد ہر یکے بر قدر قابلیت خود نور اقتباس کرد و منور
شد بر سبیل این معنی تمام مخلوقات ذرات نور جمال اللہ اند و ہر انواری کہ مخلوقات
را ہست مستعار نور جمال نور اللہ است اللہ نور السموات والارض اینجا جلوه گری
کند مولانا روم راست گفت قطعه ماه رویان جہان از حسن مارند دیده اند ؛
ذره ذره دیده اند از حسن وز احسان ما ؛ عاقبت این ماه رویان کاه رویان
میشوند حال وزوال این بود در حضرت سلطان ما ؛ روز شد ای خاکیان
در دیده ہا را رد کنید ؛ خاک را نور از کجا حسن از کجا ای جان ما ؛ حدیث مسلمانی
دیگر است و مسلمان دیگر ہمچنین است ہمه منافقان در ظاہر مسلمان بودند و
چون مسلمانی ندانستند با کافران برابر آمدند انیست کہ گفت مثنوی سالکا
اسلام گر آسان بدی ؛ ہر کسی چون شیبلی او ہم شدی ؛ تا نگردی تو مسلمان

نبشته شده است چندان تشریح نکرده شده است والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب
هفتدهم امام منظر بداند اللهم لا مانع لما اعطیت ابیات چون نیستی تو هست محقق ؛
نیز دهمه نعره انا الحق ؛ اینجاست نهایت طریقت ؛ اینست خلاصهٔ حقیقت ؛ احادیث
آن برادر جمله مطالعه افتاد قاضی زاهد هم حاضر بود او نیز مطالعه کرد ای برادر هوشیار باش
و بیدار باش اگر درین تماشاها و نمایشها کسی را لوقت افتد افریت من اتخذ الهه هوا
او را پیش آید در دائره لا در نبد و ربان الا متقید گردد و ربان الادنی کیست آنرا
که ابلیس گوید از و بشنوچه می گوید بیت عشق مرا گفت نشین بر درمن ؛ مگذار در و ن
هرکه ندارد هنرمن ؛ ای برادر بعد قطع عقبات در تماشاء عالم ملکوت بسیار کسانرا راه زده
است و ایشان را گمان آنکه مقصود راه یافتم اینست که گفت ربا عمی افگند و لم
رخت بمنزل گاهی ؛ کانجا برد بصد دلیل آن راهی ؛ چون من دو هزار عاشق اند
باهی ؛ میگشته شدند برنیامد آهے ؛ اما ارباب همت و اصحاب معرفت این
تخته را در مکتب ما زاغ البصر و ما طغی درست کرده اند ملک ملکوت ایشان را
که سیر تواند کرد بمنزل همتم بعالم قدس کے قدم گاه جبرئیل بود سبحان الله
زهی همت یکے در کار آن سر مهو آن نظر کن و بشنو که در زاد الارواح آورده
است قال وهب ابن منبه رضی الله عنه قرات فی بعض الکتب ان ابلیس لقی
موسی علیه السلام عند الطور فقال موسی لابلیس بئس ما فعلت اذ لم تسجد لادم فقال
ابلیس ما اردت ان ارجع عن دعوی المحبة فاکون فتلک انی ادعیت محبة فلم
اران اسجد لسواه فاخرت العقوبة علی کذبی و انت ادعیت محبة فقال لک انظرانی
الجبل فان استقر مکانه فسوف ترانی فنظرت و لو غضت عنیک الرابیة اهل محبت
وذوق را اینجا کار هاست و سرها است برین نظرست که عین القضاة رحمة الله علیه
می گوید توچه دانی که ابلیس کیست جبرئیل صفتی باید که زدید دکار او نظر کند از تیغی

خواهد آمد که آسمان زمین ما را آن نتوان کشید مگر دل هر آئینه رستم و هم رخش رستم کشند
قوی دل باشد همه را فرد برد اهل مرید نعره زند کار طالب حق انیست دران هیچ باکی
نه کند اگرچه غالب آید که مغلوبی بود هلاک نبود و انچه انوار از جانب زمین ظاهر میگردد
سفلی و ملکی یعنی گذشتن است از سفلی و ملکی و انچه از جانب آسمان ظاهر میشود علوی
و ملکوتی است یعنی ترقی است از ملک و ملکوت و انچه آفتاب و ماهتاب را تمام دیده
آن دل است که منور شده است دوگانه شکر بگذارد و از ظلمات به شربت می گذرد
انشاء الله تعالی کلی بگذرد و در صحراء دل افتد گردش تمام شود و در وش پیش آید و آنکه
غسل می کند قوی کاری داند و فوائد آن مشاهده شده است و در ذکر گفتن نبوی وحی
تقصیر نبود اگر از ذکر شغل بمذکور حاصل گردد دولتی داند و غنیمتی شمرد و ذاکر را اصل کار گرسنگی
است هر چند شکم خالی تر و دق فوائد ذکر غالب تر و ظاهر تر اگر یک روزه طی تواند کرد تقصیر
نه کند از ضعیف شدن قالب نترسد که مضرت نباشد ازان برادر این کار آید ای برادر
فوائد گرسنگی در تحریر و تقریر نیاید و این کار بے گرسنگی دست ندهد معائنه خواهد کرد آنکه
نبشته بود این زمان مطالعه شرح آداب المریدین طاقت ندارم زاهد را همین پیش آمد
است نزدیک است که هلاک شود ای برادر این زمان مطالعه دیگر است انشاء الله
تعالی بعد ازین مطالعه دیگر خواهد شد و مفهوم دیگر خواهد شد بخود دیگر محمد قاسم برده است
انشاء الله تعالی برسد و آنکه نبشته بود خواجه خضر را دیده است که گوئی با لالت سن
دوگانه گزارده است و شکر بگذارد که آن بشارت است که این کار مرآن برادر را
راست گردد انشاء الله تعالی و انچه از خوف شر شیطان و مکر نفس نبشته بود اما این
زمان آن برادر در بین عالم و در نیکو داشته شد مدخل شیطان و مکر نفس نباشد انشاء
الله تعالی تشویش نخواهد شد باین هم معوذتین خواندن عادت کند و آنکه نبشته بود در وابع طبیعه
بسیاریم که در عالم محسوس نیست ای برادر آن ملکوتی است انرا در ملک مانند و مثل کجا باشد بتعجیل

علی الستہ لیقول کتمان اسرار حق کتمان سر التوحید و الا یحل کشفہ قال ان کنتم تحبون اللہ فاتبعونی
یحببکم اللہ مومن این حرف است در نعتی غزنوی می گوید مثنوی او دلیل تو بس تو
راہ مجوی ۔ او زبان تو بس تو یاوہ مگوی ۔ ہر چہ او گفت گفت مطلق دان ۔ ہر چہ
او کرد کرد و حق دان ۔ خاک او باش با دشمنی کن ۔ آن او باش ہر چہ خواہی کن
ہر کہ چون خاک نیست بر دراد ۔ گر فرشتہ است خاک بر سر او ۔ از اینجا معلوم میشود کہ بعضی
نا اہل و فضول بگمان فاسد بباد جہل خود در راہ محمدی نمیروند لاجرم از این حدیث
نبوی نصیب ایشان نہ راست رفتن بی رہبر محال است کہ گفت مثنوی کور
ہرگز کے تواند رفت راست ۔ سہ بے عصا کش کور را رفتن خطاست ۔ راہ دور است
پر زآفت ای پسر ۔ راہ رو را می بباید راہ برۂ ۔ در مکتوب آن برادر احادیث
بسیار بود چون این قصہ دراز است کے بپایان رسد بیت شب رفت حدیث
ما بپایان نرسید ۔ شب را چہ کند حدیث ما بود دراز ۔ بدین مقدار کہ نبشتہ شدہ است
انشاء اللہ تعالی غرض حاصل خواہد شد چنانکہ گفتہ است ہر جا کہ کس است یک سخن
بس است والسلام بسم اللہ الرحمن الرحیم مکتوب شانزدہم برادر اعز امام
مظفر سلام دعا از فقیر حقیر شرف منیری مطالعہ کند و مقرر آن برادر گردد و خاطر بجانب
آن برادر متعلق بود نباید کہ در کار آن برادر خللی افتد مانعی و صارفی در میان آید
چون مکتوب آن برادر بہ کیف و منشرح رسید مطالعہ افتاد بحمد اللہ ہمہ بخیر بود و ہمہ
موافق خاطر این فقیر بود و احادیث کہ در باب شنیدہ و دیدہ و نوشتہ بود ہمہ مقدمات
و معانی بر سنن و طریق روندگان و سالکان بود بحمد اللہ علی ذلک امید است کہ کار ہای
آن برادر در ین راہ راست رود روز بروز فزیر گردد و ما روندۂ این راہ را انواع متعاقبات

بود کہ از اکشف و کرامات خواندہ اند زنہار آنہمہ بت و زنار ہمت خود نشمر باز اغ البصر ما طغی
فراموش نکند و راہ دیگر ذکر بران برادر گشادہ اند الحمد للہ عجائب و غرائب از عالم ملکوت پدید

حضرت کانجا همه شاهان گدا دیدم ؛ تجلی کرد نور قدس و من از دیدهٔ باطن + نظر در هر چه می کردم
همه عالم خدا دیدم نه من بی او نه او بی من خود او را من وجود گویم + که دین هر
یکی گویان دو گفتن نا روا دیدم ؛ انا الحق گفتم آنجا من طفیلی شد همه گویم ؛ و بی
با آنهمه خود را طفیلی مصطفی دیدم ؛ بگو با من چه دین داری خوشم با دین توحیدش
همه دین بر صواب آمد گر دینها خطا دیدم ؛ حدیث ای برادر هر چند از فیض
رحمتی وسعت کل شی صب در حق خویش بیشتر بینی عجز و نیاز و خواری اضعاف
و مضاعف پیش کنی در همه از انجا بینی نه از کار خویش بیت هر هدیه که داری
ای تو درویش ؛ آن هدیهٔ حق شمر نه از خویش ؛ تا سلامت بگذری در خم نخوری
عزیزی دیگر گوید بیت عزت چو در را شاید نی هیچ شک ای سالک ؛ در کون و مکان
ما را جز خوار نیابید دید ؛ دیگر نیز گفته است رباعی هر کس که ذلیل کرد خود را + اندر
نظرش همو خلیل است + عاشق ز برای عز معشوق ؛ در دنیی و آخرت ذلیل
است + حدیث یک شرط این کار قناعت است هر که را قناعت نبود او را در
بازار باید رفت و او را باین حدیث چه کار قناعت ملکی است که از و ملکی بیشتر نه
چنانکه گفته اند رباعی هیچ کس را در جهان بحر و بر ؛ از قناعت نیست ملکی
بیشتر ؛ هر که در راه قناعت مرد شد ؛ ملک دنیا بر دل او سرد شد + حدیث
رعایت حقوق بر قدر و امکان شرط است تا بسلامت بگذری تا در طور عقل
است راست رفتن است در راست گفتن است و در راست رفتن بی شبهه
فریدبود نه نقصان نه هر که راه راست میرود بمنزل میرسد از بنجاست که گفت قطع
هر که در راه محمد ره نیافت تا ابد گردی ازین درگه نیافت + دولت انجا جو و دین
آنجا طلب مرجع اهل یقین انجا طلب ای برادر انچه از بعضی منقول است از سکر و غلبه
چیزی افتاده است ایشان را ان معذور دارند ما پسندیده روشن میان این طایفه نیست

بیت دیگر سر و گردد زمانه ناخورده ؛ نرسی بر در سرا پرده + ای برادر این همه که با سالک میرود برای برداشتن غیر میرود از میان تا در زبروز نخیزد تر گردد نه بهر هلاک وی خاطر جمع دار در رباعی در محبت تا که غیرے ماندت ؛ دو در دون کعبه ذے ماندت چون نماند در دل از اغیار نام ؛ پرده از محبوب برخیزد تمام ؛ اینجا تر ارسد که منظر بادئ غیر کجا غیر مجازی خواسته ام نه حقیقی حدیث ای برادر مکاشفات را نهایت نیست چون از عالم بے نهایت است در تحریر چون گنجد و در عبارت چون آید چنانکه گفت رباعی شرح دادن حال عاشق جاودان ؛ از عبارت بر تر است و از بیان گر زبان گردد دو گیتی سالها ؛ هم نیارد داد شرح این حالها ؛ حدیث ای برادر هر چند از دریائی بی نهایت خوردن و فرو بردن و لب پاک کردن دشوار تر است کو بهادر عدم شوند بیچاره آدمی که باشد و لیکن چون بدو رشد دریا قطره بود از نجاست که گفته است امام تسلی رحمة الله علیه زب رونی تحیرا چون مست شد تشنه تر شد هر چند خورد تو اند انیست که گفته بیت مست مستم مرا شراب دهید خرقه و سجده ام بآب دهید بیت دیگر گر محبت ذرهٔ پیدا شود + کوه از نیروی او دریا شود ؛ حدیث چون کسی با بلا خو گرفت بلا عیش گشت بدین جهت میتواند که دریا فرو برد از جائے بجنبد از نجاست که گفت بیت هر بلائی که جان نماید از و از یکے در هزار شاید از و حدیث برادر راه توحید که دین مردانست دریا ے محیط است آنجا علم و عقل غرقند نشستن از کجا و گفتن از کجا هر دو هر که در ین دریا افتاد و در عالم حیرت افتاده است که گفت فرد قطرهٔ کو غرقهٔ دریا بود + هر دو کونش خبر خدا سود الود + غریزے دیگر خوش گفته است قطعه شبے در خود نگه کردم جمال کبریا دیدم پس از خود چون بخود رفتم همه ملک خدا دیدم ؛ سر اندر عالم ناسوت چشم عقل بود انگه ؛ چو در ملکوت پیوستم چگویم تا چها دیدم + محیط یافتم گر دے یکے قطره است نفس کل + شدم در

بالتوحید فضلا اولی من احیار غیره چکند که لب برنه بندد بیت زمستی گر بگوید رمز عشقش ؛ خرابش
در شریعت دار باشد ؛ حدیث ای برادر انچه اهل ذکر گفته اند درین باب این ست
که ان اول ما ذکر الله به نفسه هوا انا فذکره علی الحقیقة انا وباقی الاذکار کلها اهل جمیع کلام
العالم حتی صوت الحیوانات صدا ر التلک الکلمة اعنی انا فما دام الذاکر یسمع من
باطنه لا الٰه الا الله او هو او انت او اسم کان فهو بعد یسمع من الهدا فاذا سمع لنا دام
یقدر علی دفعه فهو الذاکر الحقیقی واما انچه می شنوند حق تعالی سالک را نطق تن او مرد
بلکه نطق جمیع جمادات ونباتات وحیوانات را انجا به بیند اگر می شنود از ایشان
همان ذکرے که خود می گوید پس آن ذکر صدا لابد مر ذکر او را و این کشف
خیالے بود نه حقیقی واگر می شنود از ایشان ذکرے که مخصوص است هر چیز
پس آن کشف صحیح بود وحقیقی بود برین دو اصل تامل کند این قسم که
نبشته بود جمله حل خواهد شد انشاء الله تعالے حدیث اے برادر انچه از خمخانه
وحدت ترا می خورانند قدح قدح خوش خوش مے خورد بدستی مکن بشنو
که چه می گوید رباعی برنبند زبان که عاشقانش ؛ در عشق نمی خرند گفتار
دیدی که بسکر عشق رمزی ؛ حلاج بگفت ورفت بردار ؛ هر کرا آن آفتاب اینجا
تبافت ؛ انچه آنجا وعده بود اینجا تبافت ؛ انچه می خوری خوش باد او خوش
تر باد او مبارکباد اهر روز تشنه تر باد ابیت هست دریای محبت بے کنار
لاجرم یک تشنگی شد صد هزار اینجا کار بر قدر همت است هر چند که همت بلند تر
تشنه تر هر که صاحب همت آمد مرد شد همچو خورشید از بلندی فرد شد بیت هر که را
همت درین راه آمد ست ؛ گر گدائی سکندر شاه آمد ست ؛ حدیث بار وقت باید کشید
رونده را چاره نیست ؛ در قهر لطف بر رده باید شد واگر نه خام ماند آخر کار سالک همین
ست تنها تراست بیت تا نکردی نقطه در دے پسر ؛ کی توان خواندن ترا مرای پسر

من کدامی خانقاه ۔ ساقیا باده بده آتش بزن پشمینه را حدیث اجزای که شرح
مشارق نوشته بود آن مقدار که بیاض سواد بود مطالعه کرده شد موافق خاطر بود
معانی بسیار دارد از هر نوع و جنسے و حالی دران مشغول کننده است هوشیار
سورا کار با معلوم افتاده است علم را در گوشه نهد عاقبت بخیر باد بسم الله الرحمن
الرحیم **مکتوب سیزدهم** برادر عزیز امام مولانا مظفر سلام و دعا از کاتب
حروف شرف منیری مطالعه کند غرض آنکه پیش ازین مکتوب فرستاده شده و دران
تاکید بسیار کرده بیک تاکید دیگر کرده میشود از و تاکید بسیار دارد در حق حضرت
رسالت پناه صلی الله علیه وسلم در قصه زید و زینب حق تعالی اخبار کرده است
وتخشی الناس و الله احق ان تخشاه دارد ون پیغمبر علیه السلام باجلالت نبوت گفته
است فلا تستمب ے. الا عداد و مریم مادر عیسی پیغمبر در زادن فرزند بی شوهر گفته
است یا لیتنی مت قبل هذا و کنت نسیا منسیا و السلام لاحول ولا قوة الا بالله
بسم الله الرحمن الرحیم **مکتوب چهاردهم** مکتوب آن برادر رسید مطالعه کرده شد غوغاء
شور هر چه باشد خرفروبردن در دغ تاختن راه نیست تاغزیری گفته است انا الحق
گفتن منصور از ناگنجانی بود هر آئینه حوصله چون وسیع بود در دو همه به گنجد اگر تنگ بود
بگنجد بیرون افتد این نکته درین باب اصلی قویست خاطر جمع دارد حقتعالی مبارک
گرداند و السلام بسم الله الرحمن الرحیم **مکتوب پانزدهم** برادر اعز مولانا مظفر
سلام و دعا از کاتب حروف شرف منیری مطالعه کند مولانا حمید الدین ناگوری
راست رحمة الله علیه رحمه واسعة **رباعی** گفتگوی بجالت کشف است ۔ هر که گوید از و خطا بود
حاصل اندر زمان استغراق ۔ شاهد روح خرخدا بود ۔ چون سالک را ازین آیة که کل من
علیها فان و یبقی وجه ربک ذو الجلال و الاکرام کشف شده و حده لا شریک له بروے جلوه
کرد جز انا بگود دیگر چه آید اما چون نسخه غیرت دار سیاست نصب کرده است آدمی گوید من صرح

هرچه نوشته بود از مستی همه دلیل فتحیاب ست و آنکه نوشته بود این کلمات از مخارج حروف
واصوات نمی شنوم مخارج حروف واصوات از عالم ملک ست انچه تو میشنوی ملکوت
ست این کلمات را در دیوانگی و مستی اثری دیگر بود چون از عالم دیگر است هر آئینه اثر
او دیگر بود آنکه عین القضاة رحمة الله علیه فرموده است که در فنا همه سالکان برابرند
اما در بقا متفاوت فنا بمنزله مرگست و در مرگ لابد همه برابر ند و بقا بمنزل نزول است بعد
از موت در قرب حضرت اهل قرب در قرب متفاوت اند انچه یاد آمد نبشته شد و ملال هم
آورد والدهٔ همشیره و برادران و خواهرزاده فخرالدین و تاج الدین را سلام دعا برسانند
والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب یازدهم ای برادر سنت الهی جاری برین است
که این آیه متضمن آنست که هو الذی ینزل الغیث من بعد ما قنطوا و گردش احوال موسی
علیه السلام همبرین سنت بوده است اولش در تنور انداختند پس در دریا افگندند پس در
دست دشمن انداختند پس قتل قبطی در دست او راندند پس در عرب افگندند پس ده
سال در شبانی انداختند پس در بادیه خونخوار افگندند شب تاریک بود و ابر سیاه
برخاست و برق و رعد غرین گرفت و گوسفندان رمیدن گرفت و گرگان در
رسیدند و سر ما فرو گرفته و زن را درد زادن گرفت همه اسباب هلاکی موجود شد
آنگاه موسی صلوات الله علیه در طلب آتش قدم زد گفت انی آنست نارا لعلی آتیکم
علی الفتوح ندا از مقصود و مطلوب در رسید یا موسی انی انا الله برین منوال چون
آن برادر را نظر بر عدم اهل بیت خود بر ناشایستگی خود افتاد از خود کار خود
نا امید شد دل بر هلاکی خود نهاد اگر وقت فتوح در رسد در کار کشاده گردد و عجب نبود
مبارکباد والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب دوازدهم احادیث آن
برادر جمله مطالعه کرده شده هر حدیثی شوری و غوغائی دیگر داشت تا ازین شور و غوغا بدید خواهد
آمد انشاء الله تعالی ختم این کار جمال این بیت بود بیت من کدامی زهد و تقوی

دل من چیزی بیان می کند نشانهای مخدوم و انچه من بیرسد نبوشتن چه حاجت است جواب
نزدیکتر است این معنی بدانکه ما صب الله شیئاً فی صدری الا و قد صبت فی صدر
ابی بکر و بن صب ازل بدل بود زبانرا خبر نه چون دل مریدرا با دل پیر مقابله افتد
بر قدر مقابله ازان دل برین دل صب شود اگرچه ننبشتن و زبان در میان نبود و چه زبان
و این استعداد مریدرا بغایت عذراست و آنکه می نویسند می خوانند همه بیک دفعه بیارم
کل من علیها فان تمام شود تا و بقی وجه ربک جمال نماید ای برادر مقصود و جمله طالبان
عالم و سالکان روی زمین همین است و این را عالم وحدة گویند همه جا کثرت است و دوی
ست مگر اینجا اگر از هزار رونده یکی باد و بدین دولت رسد بسیار بود ترا آسان نیماید اما
در کار باش تا وقت آید خواجه عطار گوید مثنوی انچه تو کم کرده کز کرده + هست اندر
تو تو خود را پرده + هر چه در توحید مطلق آمده است + آنهمه در تو محقق آمده است
آدم اول سوی هر ذره شتافت + تا بخود او را نیافت + و انکه نبشته بود که
عورت صاحب جمال باکمال بین النوم و الیقظه جانب راست و من ایستاده بود ای
برادر در راه سالکان اینچنین چیزهای امتحانات حتی ینظر الصادق عن الکلوب
بسیار است اما چون بر سنت خواجه عالم صلی الله علیه وسلم کار می کنند که نازاغ
البصر و ما طغی سلامت می گذرد تا آن الی ربک المنتهی می رسد بیت خرد وصل تو ام
حرام باد ا + حاجت که بخواهم از خدا من + و انکه نبشته بود از زهد و فقر و غربت حقیقی بخت
می باشد چنانکه کسی را محبوس کرده نیماید همچنین مرا نیماند دلی نمیند هندگر نمیند آد نمیبوید
و ما الامور مرهونة بمواقیتها سنت الهی جاری برین است و انکه نبشته بود بعضی وقت مستی
پیدا شود چنین و چنان ترتیب آنزمان نگاه نمیتوانم داشت آنزمان ترتیب از تو که می طلبد
و ترتیب آنکه بود که مست نبود آنکه نبشته بود اقامت فرایض و سنن و مستحاب در وضو و نماز تو
وضو و نماز نمیتوانم کرد این نشان محفوظ است علامت سکر است انیت خاطر جمع دارد و کار بند

و مراتب و منازل سالکانست خاطر جمع دارد که کریمان چون محتاجان را محتاج ایشان نمانند از کرم نخواهند بس هرچه نمیاید دلیل است که خواهند داد تو در کار باش وقت بموقت دیگر است وقت دادن دیگر دانکه نبشته بود از خودی خود چون تخلص یابم ای برادر اگر از خلاص یافتی وحده لاشریک له بود همه روندگان راه را این تمنا تمام است مصرعه تا نبخت کرا بود کرا دارد دوست نه آنکه نوشته بود حال غلبه کرد چنین گمان بردم که گوئی این سخن کسی می گوید که سبحانی ما اعظم شانی بحروف و صوت نمی شنوم اینجا ای برادر حروف و صوت چه کند جواب این مسئله تمام از خواجه عطار شنو که گفته است اگر شاید در فنی بحر اسرار انا الحق را چرا نشاید که منصور حلاج بحر اسرار انا الحق را اما آغاز است چون صفا زیاده خواهد شنید بیت هیچ هستم می ندانم یا نیم + چون همه خود اوست آخر من کیم + دانکه نبشته بود خبر فرائض و سنن همه تاراج شد لاجرم + مصرع آنجا که سلطان خیمه زد عنقا نماند عام را + هنوز کار پیش است بیت عشق را امروز و فردائی بود + کفر و دین اینجا و آنجا بود + ای برادر سعادت آن مرادست که او را بدو نمایند پس گویند تجانه و کفر و شرک و بدی اکنون خیگ بر دامن شمن به کفر بالطاغوت زن تا بدولت دیو من با سر سی و جمال ایمان بینی مصرع کافرنشوی عشق خریدار تو نیست + و آنکه نوشته بود در خاطر می گذرد که چه مرید باشد که نام پیر بر زبان آورد نام مخدوم نمی توانم گرفت جواب از این حدیث فهم خواهم کرد که لم یفضلکم ابوبکر بکثرة الصلوٰة ولا بکثرة الصوم وانما فضل بشی وقر فی صدره هرچه ابوبکر را بود از نیمعنی بود دوگانه شکرانه بگذارد و از این کلمات که میشود که ای کافر ای مشرک ای بت پرست + ای زنار دار و ای سگ تو ما را نشائی این را در عالم محبت ناز و دلال و کرشمه محبوب گویند با محب و این طایفه را در شنیدن این کلمات آن ذوق است که در تحریر نیاید من لم یذق لم یدر بیت گر ناز و گر کرشمه گر خشم و گر عتاب + مسکین دلم چرا نشود زین همه خراب + آنکه نوشته بود در باب شانه که هرچه در مکتوبات باید خواهد همه در شانه فرو خواندم گوئی این شانه دو پیش

وطالب اند را نیمعنی گفته اند مثنوی صد هزاران راز در موی نهند ؛ درویش از عشق
خود شوری نهند ؛ ذره ذره عاشقانت در هوا ؛ پر شده از پرتو عشق خدا ؛
جمله ذرات پیدا و نهان ؛ نقطهٔ عشق اند در هر دو جهان ؛ بسم اللہ الرحمن الرحیم
مکتوب دهم ابیات دوئی را نیست ره در حضرت تو ؛ همه عالم توئی تو در
تو ؛ وجود کون ظل حضرت تست ؛ همه آثار صنع و قدرت تست ؛ آنکه نوشته
بود کفر و شرک بت و زنار می گفتند و نمی دانستم که چیست اکنون دانستم که چیست
این ترا فتوحی پس بزرگ پدید آمده اگر ترا تبو نموده اند انشاء اللہ تعالے
بعد ازین جمال خود ایمان به بینی انیست که گفت بیت کفر اندر خور خود قاعدهٔ
ایمانست ؛ آسان آسان بکافری تبوان رفت ؛ آنکه روزی نیز رگی نمار نکرد
در وقت شروع گفت کافر شدم و زنار بر خود بستم اللہ اکبر این فهم کرده است ملکه آنی
بری مما تشرکون حاصل نشود جمال انی وجهت وجهی للذی فطر السموات و الارض
حنیفا حلوه ندهد تا سر رشته و اعتصموا بحبل اللہ جمیعا از نار باطن نگردد و زنار
گبری هرگز شکسته نشود این فهم نیز از عالم بصیرت است دلیل آنکه از انطرف
نصیبی پدید آید دل خوش دارد رکار باش تا فرید پدید آنکه نبشته بود مرا فرمی نیتمار
که کفر این زنار چیست همچنین می مینم که تا آخر لا آخر حاصل نشود جمال اللہ هرگز جلوه
ندهد این نظر نیز از جملهٔ سرایر این راه است دو فایق این کار هر چند دل صفاتر
نظرها صفاتر و انگه نوشته بود که این فهم نیز می کنم که بعضی معنی را که بزرگان ذکر می کنند
بزلف و خال و کفر دبت زنار و صورت ضرورت آن معنی خرد بین عبارت نیاید ای
برادر اصحاب سلوک را چند معنی پیش می آید و آنهمه از عالم ملکوت است چون خواهند که
درین عالم در عبارت آرند خرد بعبارت کفر و شرک و زنار و بت درست نیاید و این خاصه ارباب
بصیرت است ؛ هزاران گویان را اینجا راه نیست هر چه می نماید از احوال و معنی صادقان

گفته اند من کان فناءه لبقاءه بالبشریت باسوز درآئی روشنائی انیک
بافقر درآئی بادشاهی انیک ؛ فایدہ قول بیشتر علمای شریعت و متکلمان اسلام
انیست که روح جسم لطیف است درآیند در جسم کثیف و آن تن مردم است و
دلیل برین قول و آیات قرآن و اخبار پیغمبر صلی الله علیه وسلم الا آنکه کیفیت جسم لطیف
ما ندانیم که حقتعالی ما را بدان خبر نکرده است و لیکن در کتابی که آنرا اقلیم الاسلام
نام است آورده است که خواص بدان مخصوص باشند بر ایشان واجب است که
باغیر که اهل نباشد نگویند که موجب فتنه شود به سبب قصور فهمها و پوشیدن پیغمبر صلی الله
علیه وسلم مر روح را ازین قسم است اما او را مکشوف بوده که هر که روح را نشناسد خود
را نشناسد و هر که خود را نشناسد پروردگار خود را چگونه نشناسد یعنی اولیا و اصفیا و
علما و حکما را نیز مکشوف است و نگویند و ساکت باشند از انکه حضرت رسالت صلی الله
علیه وسلم ساکت بود نگاهداشت آداب شریعت بیت ثانی زبان از رقیبان را زار
که تا از سلطان نگویند باز ؛ فایدہ بزرگان گفته اند که کوه احد را حضرت رسالت
صلی الله علیه وسلم در حق او فرمود احد جبل یحبنا و نحبه فرد اپیراهن سنگی از ظاهر و
برگشند و بصورت آدمی در صف صدیقان بایستادند که صف صدیقان در دنیا غالب
بود لاجرم همیران صورتش گردانند انجامی آید که کسی گوید که کوه احد جماد است و از جماد
و عداوت درست نیاید که دانستن محبت و عداوت لازمه حیات ست جواب آنست
احد جبل یحبنا و نحبه این اخبار است از صاحب دل یعنی از حضرت رسالت صلی الله
علیه وسلم و اصحاب قلوب از جماد چیزی دانند و شنوند که دیگران را ازان خبر نباشد و مجوب را زهیچ چیز
نصیب نیست تا آورده که اهل کشف از تسبیح جمله اشیا آگاه اند در تسبیح بسبح لله ما فی السموات و
ما فی الارض سماعها دارند است که گفت بیت پیش تو این سنگریزه ساکت است ؛ پیش ما خاتم فصیح
ترجمانست ؛ در عصمت الانبیا در ذکر مهر سلیمان علیه السلام آورده است که کل عالم باجزا خود خلق خود عاشق اند

ای خوانده خدای را بعادت		دوری ز حقیقت شهادت	
تا کی بزبان خدا پرستی		این نیست اگر هوا پرستی	
توحید نه کار آب و خاک است		آن در دل صاف جان پاک است	
خود را بر کاب رهبری بند		تا باز رهانمت ازین بند	

مکتوب تبلی برده است حضر چون می رفت این قصه نوشته آمد والسلام بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب سهم حدیث این بار مکتوب آن برادر در طرزی دیگر بود و ذوقی دیگر داشت علامت فتح باب می نماید مبارک باد چون کار بفضل است نه باستحقاق این چه عجب است سحره فرعون با بداد در سحر و ساحری غرق برخاسته و در قعر تکذیب موسی علیه السلام گرسته و بغرت آن ملعون که بغزه فرعون انا الحق الغالبون سوگند خورده ساعتی نگشته بود که تاج معرفت بر سر ایشان نهاده و بر تخت توحید نشانده و عارفان حضرت خود گردانیده تهمت از دنیا و آخرت یکبارگی در گذشته و ندا در عالم داده که والله خیر و ابقی اینست که گفت ردی را که خدا آزاید گردست مشاطه نرسد شاید اگر نفس کافران برآذر زبون او گرداند از حیات تهی که عارفانرا مرگ محض است نگذارند و بحیات حقیقی که ابد بست زنده گرداند چون تعرض نشاء صفت اوست دور نبود بل احیاء عند ربهم اشارت بهین حالت قطعه

ما چو زنده ایم اول درین کاخ فنا		باز بر آخر بران وجهی که اول آمده	
جان زما بر گیر و ما را بادم خود زنده دار		چیست هر هنگ اجل بر ما و کل آمده	

گویند بزرگی بعد از مرگ بخندید گفتند عجب خندیدن بعد از مرگ گفت عجب از کسانیکه دوستان خدا را مرده دانند بخدای که من زنده ام و همه دوستان خدا زنده اند و این حدیث همرین معنی است الا ان اولیاء الله لا یموتون و لکن ینتقلون من دار الی دار و همچنین هر که علائق این عالم فانی از خود قطع کند و کوشش او بالم قدس افتد و بر بسته محبت حق جل و علا گردد ظاهر حیات او باطل نه گردد و بلکه این حیات محسوس او را محض مرگ نماید نخست آن حیات اینست معنی آنکه

وہجر ہمہ یکسان ست اگر فرق می کند ناقص بود زیرا کہ در انظر بر مراد محبوب بود نہ بر مراد
خود تا عزیزے می گوید اگر عاشق در برآمد کار خود کوشد ہرگز خلعت وصل نپوشد
عاشق را باید کہ ہمت در برآمدن مراد معشوق بود پس عزیز دیگری گوید آنکہ محبوب را
برای خود دوست دارد یا خود را برای او دوست دارد مخلص نیست زیرا کہ خودی
او را در نظر است آنرا کہ خودی در نظر بود او را در عالم اخلاص چہ خبر بود در ظاہر اخلاص
او را تعظیماً لحقہ دوست داشتن و خود را بکلی نالودن پنداشتن است حاصل الامر تا
از تو در تو خبرے باقیست ذکر اخلاص و ریا قیست آن برادر اول قوی دارد و ہمت
بلند دارد و امیدے صادق کہ ظہور این دولت از محلی بیاشد کہ عقول ملکی و بشری
و ادرک آن عاجز اند نہ بینی کہ مردی بمزدوری مہتر شعیب پیغمبر علیہ السلام راضی شد
از برای تزوج صالحہ دہ سال شبانی کردہ و در طلب آتش قدم زدہ نور قدم در نظر او
تا گفت انی آنست من جانب الطور نارا و ناگاہ مبشر عنایت با خلعت نبوت و تشریف
رسالت در رسیدہ این را عقل ادراک کجا کند عاقبت وخامت بخیر باد والسلام

بسم اللہ الرحمن الرحیم مکتوب ہشتم امام مظفر بعد از سلام و دعا این
ابیات مطالعہ کند مثنویات اوصاف ذمیمہ چون بدل شد ۞ ہر عقدہ کہ در
تو بود حل شد ۞ چون نیستی تو شد محقق ۞ خیز و ہمہ نعرۂ انا الحق ۞ اینجاست
نہایت طریقت اینست خلاصۂ حقیقت + دیگرے گوید بیت ہر کرا آن
آفتاب اینجا بتافت + انچہ آنجا وعدہ بود اینجا بنافت ۞ اینک مسلمانی
اینک مسلمان اینک ایمان اینک مومن اینک توحید اینک موحد کار بر آمد
مطلوب در برآمدہ این کوس دولت بر در او زدہ انا لک ستنت ام ابیت
انت لی سنت ام بیت اینست کہ گفت بیت رویت اینست و چنین باشد
وصال ۞ دوستانرا باجمال ذوالجلال ۞ دیگر مثنوی آنکہ گفت مثنویات

درین ہر دو کلمات خطاب آن برق دلست اصحاب خلوت را ازین نوع بسیار باشد زاہد را
سخت تر ازین بودہ است ازین زمان گذشتہ است ہر چہ بقیب دخط تو از کاغذ
تو ساقط گشتہ نماند مگر حق خالصاً لوجہ گشتہ تا بقیب دخطے باقی ست خالصاً للہ در
دریا باقی است خواجہ جنید رحمۃ اللہ علیہ را پرسید ند چہ گوئی در حق کسی کہ از کونین
گذشتہ بود و نماندہ باشد او را در ملک نگردد خستہ خرمائی گفت و المکاتب
عبد دان بقی علیہ درہم الغرض ہر چہ در راہ پیش آید بر آن شکر و ہر چند نعمت و
کرامت گوناگون بو محاطر جمع دارد و ہر چیز می بنید یا می شنود ہمہ نشان دعلامت
براصل است در کار خود جد و جہد باید نمود بندہ را ہمین است الفضل لمن فضلہ
اللہ لا بالعمل و لا بالجوہر با این ہمہ از عمل و بندگی چارہ نیست چنانکہ از مرگ چارہ نیست
پیش ازین جواب مکتوبات نیز نمبہ نوشتہ شدہ است مطالعہ خواہد کرد بسم اللہ الرحمن الرحیم
مکتوب ہفتم برادر اغرا مام منظر سلام و دعا از کاتب شرف منیری مطالعہ کنند
غرض آنکہ مکتوب آن برادر رسید دران نوشتہ بود کہ حجاب ہمین وجود است
ہمچنین آنکہ گفت شعر اذا قلت ما ذنبت قالت مجتہ - وجود کل ذنب لا یقاس
بہا ذنب تمام گفتہ است اگر چہ حجاب ہا بیحد و عد است و لیکن ہمہ را اصل ہمین ست
و ہمہ بینی برین است خواجہ عطار رحمۃ اللہ علیہ ہمین گفت بیت الخ تو گم کردہ
کج کردہ ہست اندر تو تو خود را پردہ ؛ ہر کہ ہست پردہ خود شدہ است و
در پردہ خود محجوب ماندہ اگر این پردہ بر خاست ہمہ پردہا بر خاست از نجاست
کہ می گویند دوستی او از دشمنی خود خیزد ہر کہ دشمن خود نیست در محبت او صادق
نیست تا می گویند در عرصات قیامت چون علم عشاق نصب کنند یعنی خواص حضرت
را ادب کنند و گویند شما او را برائے خود دوست داشتند درین عالم آنکہ نظر بر خود دارد
محجوب بود دار دولایۃ دور بود و آنکہ او را برائے او دوست دارد ہمت آرد و قبول و صل

وراه رفتگان ست ای برادر شکسته هیچ قیمت ندارد و مگر دل هر چند شکسته تر باشد قیمت
تر موسی علیه السلام در مناجات خود گفت الهی این اطلبک فرمان شد نا عند المنکسرة
قلوبهم لاجلی العلم علمان علم باللسان وعلم بالقلب وعلم است که از دل است
وعالم وعارف اوست که علم اولین و آخرین در و مکنون است هر چند دل مصفا تر
ومنور تر مفهوم او دقیق ولطیف تر است انیست یعنی آن حدیث من عمل بما علم
ورثه الله علم مالم یعلم خاطر جمع دارد و همه نشان راست است و در کار بود کل
باختن کل یافتن است هر که کل باخت کل یافت لایصل الی الکل الا من القطع عن
الکل و آنهاکه میتوده همه درین باب ترغیب است تبرک کل و بشارت است که درین
کار توفیق یابد انشاء الله تعالی بوقت کار موقوف است به عجلت بر نمی یابد که هر چیز را
حالی و وقتی است که بدان وقت راست آید و این کار نتیجه و ثمرهٔ کمال عشق است که
او را منع وعطا در رد و قبول و رحمت ولعنت یکی گردد هذا کمال فی العشق لیس بعده
کمال تا فرق می کند ناقص است کمال آنجاست که فرق نماند بر یمینی ست که کسی در باب
آن مهجور و مردود می گوید تلنویات از حالم اگر عالمیان بنجرانند ؛ از حال من آن
به که تو حالم دانی ؛ هجران تو خوشتر از وصال دگران ؛ منکر شدنت به که رضای
دگران گویند ازین لعنت او را چندین فخر است که دیگران را برحمت کسی او را گفت
این کلیم سیاه لعنت چرا از دوش نیندازی گفت بهیت می فروشم گلیم می نفروشم
گر به فروشم برهنه ماند دوشم ؛ اما ایمعنی در کار خانه عقل نیست عقل ازین معنی
مفلس مادرزاد است این از عالم عشق است اینجا نشان از نیستی یابند العشق نیستان
الهی کار دیوانگان دیگر است و کار عاقلان دیگر جوابی دیگر که در عرضداشت نکرده بود
اهل این سوال اشارت بر هدایت خاص دارد چنانکه گفت والذین جاهدوا فینا لنهدینهم
سبلنا و در فاتحه بعضے را چنین پیش می آید چنانکه در ایاک نعبد و ایاک نستعین

که نحن اقرب الیه من حبل الورید می گویند هر چه وهم بدان رسد و عقل آنرا صورت کند و
خیال آنرا بگیرد و فهم آنرا دریابد ذات پاک حق سبحانه تعالی ازان منزه و مقدس است
و با این همه از رگ گردن تو بتو نزدیک تر است که قرب مخلوقات بیکدیگر جز مجازی که بعد
را در و مدخل بود بصورت یا بمعنی و قرب حقیقی آن بود که بهیچ وجه از وجوه قابل بعد
نبود و انیست که گفته است بیت من ادنشوم ولیک بی او نه ۰ والله که نیم یقینم اینست
آنکه گفته اند نظم ای در طلب گره کشائی مرده ۰ با وصل نزاد از جدائی مرده ۰ ای
بر لب بحر تشنه در خاک شده ۰ وی بر سر گنج از جدائی مرده ۰ ازین تقریر جمله معلوم
گشت که نفس کافر راه بر گرفته است پس طالب را هر چه افتاده است بالنفس کافر افتاده
است و بدانچه این نفس کافر از راه برخیزد بر طالب فرض عین است بحکم حال درین
چه کعبه و چه بتخانه و چه دستار و چه زنار و چه صومعه و چه خرابات هر چه بمثل این شود
ازینجا بوده است اهل عادت و غفلت را ازین چه خبر گفته ۰ ایشانست نظم در
تبکره گر خیال معشوقه ماست ۰ رفتن بطواف کعبه از عقل خطاست ۰ گر کعبه از و بوی
ندارد و کنش است ۰ بما بوی وصال او کنش کعبه ماست ۰ حدیث کار افتادگان دیگر است
و کار اهل عادت و غفلت دیگر هر چه در حق ایشان گفته اند و گویند همه از غفلت و
افلاس خود است و صنعت خداوند با طالبان خود همین رفته است والده و همشیره
و برادران خود را دعا کاتب ساسند عاقبت و خاتمه بخیر باد آمین بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب ششم مولانا مظفر بدانند چون گور خانه شود و بدانند که گوری مرگ نبود

امید است که موتوا قبل ان تموتوا اجمال خود نماید من مات فقد قامت قیامته نقد گردد و آنچه
درین قیامت ست کشف شود نزدیک این طایفه غربت حقیقی اینست که در شهر خود غریب
گردد آن غربت عالی را هست این غریب نبود مگر سالک راست از در آشنائی بیگانه از
قرابت بی قرابت و از شهر بی شهر و از خلق بی خلق و از کس بیکس این روش رندگان است

یرا کہ بقاو ارد مع المنافی محال بود از نجا این مسئلہ تمام حل خواہد شد حدیث ای برادر دل قبہ
اما الاسلام ذاما السیف ایمنی است کہ زنار نبد آنیدہ است طالبان را گفتند
سلام ظاہر با کفر باطن نفاق بود و نفاق بدتر از کفر است بمنیعنی مغلوب گشتند
زنار در میان بستند بحکم حال نہ بحکم اعتقاد این نہ کند نگاہدار و تا ورین مقام غلط
نخورد بعدہ یا تیغ پیش آورد نست یا نگاہ دمن یخرج من بیتہ مہاجرا الی اللہ و رسولہ ثم
یدرکہ الموت فقد وقع اجرہ علی اللہ نقد شد و من قتلتہ فانا دیتہ حاصل گشت دیا بر خیزد
رہیچارگی طالب بخشیدنست و غالب اینست آنگاہ اورا از میان برداشتن است و جمال
توحید بدو کشف کردن است وحدہ لا شریک لہ دولت ابدالاباد بیت لطفی بکن
از کرم زراہم بردار ، تا زحمت من زراہ تو کم گردد ، ای برادر اگرچہ حجاب از صد بیرون
است اما از روی تحقیق ہمین نفس کافراست کہ راہ بہ گرفتہ است و ہمہ طالبان و
سالکان عالم از دست کافر خون خوردہ اند و خورند و خواہند خورد چہ کند
الی اللہ ان یکون لصاحب النفس الیہ سبیلا و چون سلطان العارفین قدس اللہ
سرہ العزیز در میان مناجات خود می گفت الٰہی کیف الطریق الیک جواب این دا
دع نفسک و تعال بیت ازین کافر کہ مارا در نہاد است ، مسلمان در جہان
کمتر فتاد ست ، پس ای برادر چندین مجاہدات و ریاضات کہ وضع کردہ اند تنہائی
و گرسنگی و تشنگی نہادہ اند مقصود ازان برداشتن این نفس کافراست از
راہ کہ تا این نفس کافر از راہ نرخیزد بیچارہ طالب مطلوب نرسد و جمال لا الہ الا اللہ
نہ بیند از نجاست کہ درویشان گویند مضرع یک قدم بر نفس خود نہ وان دگر در
کوی دوست ، و نہ بینی چون بفضل اللہ تعالی و توفیقہ این نفس کافر را از راہ
برداشتند ہمہ این گفتند رباعی معشوقہ عیان بود نمی دانستم ، یا من بمیان بود
نمیدانستم ، گفتم لطاب مگو بجائی برسم ، خود تفرقہ آن بود نمیدانستم ، اہل اشارت درین آیہ

بسیار چون دارم دران کوشش که این نفس کافر را چون بردارم که راه بحق سبحانه وتعالی را بیابم که نه در آسمان نه در زمین نه در مغرب است نه در مشرق است حق سبحانه تعالی در درون تست اول از قرآن بشنو سنریهم آیاتنا فی الافاق وفی انفسکم افلا تبصرون پس ازین طایفه بشنو که گفته اند ربانی

ای انکه همیشه در جهان می پوئی	این سعی ترا چه سود دارد گوئی
چیزی که تو جوئی نشان اوئی	با تست همی تو جای دیگر جوئی

و آن حقیقت انسانی است که مظهر و آینه سر حقیقته والوهیته است انیست که گفته اند تمنوی تا نیا بد جان آدم آشکار ۲ره ندانستند سوی کردگار ۲ره پدید آمد جوآدم شد پدید ۲ دو کلید هر دو عالم شد پدید ۲ تشنه از دریا جدائی می کند ۲ بر همه گنی گدائی می کند ۲ و معلوم است که یک عالم هر فرشته مقدس و مظهر خاک تیره را چون سجده کنند خاک ملوث و نظلم خلیفه چون بود ان الله خلق آدم علی صورته چون کشف شود این همه ذوق گردد و تنموی

گنج خود در قرجانش پست کرد	تا کسی اینجا نیارد دست کرد
آسمان و عرش و منبر چیست پست	خاک الحق جمله را مغز نکوست

رباعی دل بادشاه است یگانه در ملک وجود ۲ نقد ست یقین ز گنجهای معبود ۲ دل کعبه حاجت ست در راه صفا ۲ در عالم دل در آئی گر خواهی سود ۲ حق سبحانه تعالی این دولت آن برادر را میسر گرداناد و توفیق رفیق کناد بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب پنجم نبیت صوفی نشود صافی تا در نکشد جامی ۲ بسیار سفر باید تا پخته شود خامی

ای برادر آن سخن و احوال که بر آن برادر میگذارد در آغاز سلوک اگر ملازم وقت او شود خام بماند و پخته نگردد و نمودن در بودن دو حال مختلف صفات باید تا روز بروز پخته گردد چنانچه میوها را آفتاب و حال مختلف بود پخته نگردد گاه آفتاب گاه سایه گاه قبض گاه بسط و گاه جمع و گاه تفرقه و گاه غیبت و گاه حضور و کان و دکان نخست انیست دیگر دارد در دل اغار است هنوز تا قیام صفات بشریت است صفات بشریت منافی در حقایق است پس تا صفات بشریته باقی بود دار و ارتقا نبود

پدید نہ کی شود لیلیٰ نجا تو ئی پدید نہ گر بچشم من بہ بینی روی او نہ تو تیا سازی ز خاک
کوی او نہ والسلام بسم اللہ الرحمن الرحیم مکتوب چہارم در جواب عرضداشت
امام مظفر سلام خواند بیت اصل ہمہ عاشقی ز دیدار افتاد نہ چون دیدہ بدیدار
کار افتاد نہ بحمد اللہ ہر چہ آن برادر می بینید یا می شنود ہمہ علامات صحت کار و فتح
بابست خاطر جمع دارد از مجاہدہ و مکابدہ بہر میت نشود و دشوار نشمارد کہ رنج و مشقت
طالب را بر مقدار مطلوب است نظر آنجا دارد تا قبض و حزن بہ بسط و فرح بدل گردد و رنج
و مشقت روح راحت نماید بیت رایگان رخ نمی نماید یار نہ گل نیابد مگر گزیدہ خار
والذین جاہدوا فینا لنہدینہم سبلنا تمام است جواب دیگر فیض واجب الوجود از ہیچ
وجود ممکن ممنوع نیست در حدیث وسعت کل شئ عبارت ازین است و اگر تقصیری
میرود از جہت نا قابلیت خود است تا آئینہ بے جلا بود صورت در روے کے پدید آید
بیت سعدی حجاب نیست تو آئینہ صاف دار نہ زنگار خوردہ کے نماید جمال
دوست نہ جواب دیگر انیست اگر واردات غیبی کسی را مغلوب گرداند و ران
حال فریاد و شیون و حرکات و سکنات غیر معہود از وی در وجود آید معذور بود کہ
تکلیفات شرع بر عقلا جاریست نہ بر دیوانگان العشق جنون الہی از نجا است
کہ گویند العشاق لا یواخذون بما صدر منہم بیت چون بگوید نیست بیہودہ سخن
تو سخن بیہودہ از مستان مگیر نہ جواب دیگر کار سالک در حین سلوک صبر احمالست
نہ قلق و اضطراب استعداد ہر یک چنانچہ ہست او میداند چون معطے جواد است
و محل قابل بود فیض خود رسد اللہ اعلم حیث یجعل رسالہ ہر چند از فضل گوید کہ آیۂ
او عوبی اتعجب لکم نبدہ را آن نیکوتر کہ ادب نگاہدارد بر عجز خویش سر افگندہ و از
ناشایستگی خود شرمندہ بیت آنجا کہ تو ئی من آمدن نتوانم من نہ خود چہ
کسم کہ پیش من آئی تو نہ ای برادر دران کوش کہ نماز بسیار چون گذارم و یا روزہ

سه معیت که معلوم و مفهوم متکلمان ست و برا پر حقیقه میرا نمذ می گویند که حقتعالی با همه
ذرها ر موجودات بذات خود موجود است اما معیت او نه چون معیت اجسام ست
یا اجسام که او جسم نیست و نه چون معیت عرض است با عرض که او عرض نیست و
نه چون معیت جوهر است با جواهر که او جوهر نیست آری ای برادر معیت روح با جسد
مثال معیت حق است با کل کائنات زیرا که روح نه بیرون قالب نه درون قالب
است نه متصل بقالب و نه منفصل بقالب بلکه روح از عالم دیگر است و قالب از عالم
دیگر بر روح عوارض اجسام و اجزا از دخول و خروج و اتصال و انفصال و جز آن هیچ
نیست و با این همه هیچ ذره از ذرات قالب نیست که نه روح با و بحقیقت موجود
نیست معیت حق سبحانه تعالی با ذرات عالم هم برین مثال است من عرف نفسه فقد
عرف ربه اشارت برین سر است سوال اینجا وارد می کنند بر ایشان که از اینجا
لازم آید که حقتعالی بذات در همه مواضع قدر هم باشد و این خبیث و منکر ست جواب
می گوئید اتفاق جمله اهل اسلام است که همه انواع نجاسات و قاذورات حق سبحانه تعالی
می آفریند و نگاه میدارد که در حفظ او بقا محال است و اندرین هیچ عیبی و نقصانی لازم
نمی آید ازین معیت نیز هیچ عیبی لازم نمی آید با آنکه معلوم است که فعل بی فاعل و
صفت بی موصوف هرگز نبود دیگر می گوئید روح که متصرف است در همه اجزا قالب و موجود است
با همه ذرها ر قالب و زندگی همه با و ست و با این همه از چیزها ر که در باطن قالب
است از خون و جز آن هیچ خللی و نقصانی در طهارت پاکی روح نه بلکه اگر روح هزار سال
با قالب صحبت کند همچنانکه پیش از تعلق بقالب بود پاک و مطهر همچنان باشد و متکلم
معیت ذات احد حقیقی با همه ذرات نامتناهی فهم نتوانست کرد بی تقدیر و تجزی
و تقسیم طول و امکنه لازم تاویلی کرد و الله الهادی الی الصواب ارشاد مثنوی
گفت تو کے دیدی آن رخسار را + چشم مجنون باید آن دیدار را + تا نیاید چشم مجنونی

رباعی آنرا که جنان نگارد دلبر باشد ۔ اور اکجا مراد در بر باشد ۔ قصہ چہ کنم مرادہای
کونین نا یافتن مراد بہتر باشد فائدہ ای برادر عاشق را خوف در جا نبود زیرا کہ خوف
در جا با ماضی و مستقبل تعلق دارد و عاشق را در غرقاب عشق تعلق بماضی و مستقبل نبود
الصوفی ابن وقتہ سرّا نیست فائدہ ای برادر تو ئی و منی در عالم است و در عالم
محبوب دوئی نیست منی و تو ئی نہ بعبرۃ الله کہ حق اوست و بوحق اوست و در ین
مقام اگر چیزی اثبات یابد باطل است الا کل شی ماخلا الله باطل سر این معنی است
فائدہ اذا استنار حقیقۃ العارف بانوار المعارف اضمحل انیتہ بہویۃ الحق سبحانہ تعالی
فاستار حقیقتہ بالعلب علی انیتہ من ہویۃ الحق فلا یقول انا لان نظرہ عن انیتہ رفعت
عند ظہور سطوات ہویۃ الحق علیہ فائدہ از تفسیر لطائف قولہ تعالی واذ قلنا
للملائکۃ اسجدوا لآدم فسجدوا الآیۃ فالسجود لآدم لا یکون عبادۃ بعینہ ولکن الموفقہ
امر الله سبحانہ وتعالی فکان سجودہم لآدم عبادۃ الله لانہ کان بامرہ وتعظیما لآدم
لانہ امرہم بہ فتشریفا لشانہ فکان ذلک نوع خضوع لہ ولکن لا یسمی ذلک عبادۃ
لان حقیقۃ العبادۃ نہایۃ الخضوع وذلک لا یلیق بغیر سبحانہ وتعالی فائدہ از تفسیر
لطائف لا یصلح لہذہ الشان لا من کان فارغا من جمیع الاعمال لا شغل لہ فی الدنیا
والآخرۃ فامن لہ شغل دنیاہ او علی قلبہ حدیث تعقبا فلیس لہ نصیب من خلعۃ
مولاہ ویقال اصحاب الدنیا مشغولون بدنیاہم وارباب العقبی مشغولون یعنی ہم داہل النار
مشغولون انما یبالون من بلوا ہم فمن الذی لہ فی الدنیا والآخرۃ عن مولاہ خیر فائدہ
از تفسیر لطائف قولہ تعالی وانا علی ان نریک ما نعدہم لقادرون الآیۃ نزلت علی صحۃ
قدرتہ علی خلاف ما اخبرانہ قادر علی تعجیل عقوبتہم ثم لم یفعل ذلک فکان دلیلا لصحۃ
علی خلاف المعلوم والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب سوم در مشیت حق سبحانہ
وتعالی قولہ تعالی وہو معکم اینما کنتم اہل تصوف این معیت را رابع می گویند جز ان

آن گنج یقین تر او درون جانست ۔ و از بنجاست کہ می گویند ملک با تست و ملکوت با تست و جبروت با تست و خداوند جل و علی با تست از بنجاست کہ می گویند حقیقت انسانیت مظہر آئینۂ سر الوہیت ست چنانکہ گفت تمنوی تا نبا مد جان آدم آشکار ۔ رہ ندانستند سوی کردگار ۔ رہ پدید آمد چو آدم شد پدید ۔ زد کلید ہر دو عالم شد پدید زیادہ ازین نبشتن نتوان کہ دار سیاست در کار است ربا عی زنہار مگوی بر سر جمع ۔ گر عاشق صادقی تو اسرار ۔ دیدی کہ بنشکر عشق رفتی ۔ حلاج مگفت رفت بر دار ۔ در وقت خویش بد عایاد آور دو السلام فائدہ این حدیث در سورۂ عنکبوت در زیر این آیہ ووصینا الانسان بوالدیہ احسانا الی آخرہ دان جاہد اک علی ان تشرک بی ما لیس لک بہ علم فلا تطعہما الی مرجعکم فانبئکم بما کنتم تعملون نام اللہ تعالی لطاعۃ الوالدین فی الواجبات حماد فی المباحات ندبا و نہاہ عن طاعتہما فی المحظورات فایدہ ای برادر آنکہ در مگس بنظر نقصان می نگرد آن نقصان اوست صنعت صانع حکیم کامل است در آفرینش جملہ چیزہا بیت نقاش چو کامل ست در صنعت خویش ۔ ناقص نبود ہر انچہ بنگارد او ۔ و چون علم او بر وجود موجودات سابق است ہر آئینہ ادراک معلومات کند قبل وجود ہا چون در علم او نقصان نبود در معلوم او نقصان نبود بیت گر تو خوبی بسوی زشت بخواری منگر ۔ کاندرین ملک چو طاؤس نگار است مگس فائدہ ای برادر آدمی زادہ مور چہ ایست در خلوات بذ المکان سرگردان ما مدمی خواہد کہ در زمان لطیف بمکہ رسد محالست عزیزی گفتہ است ربا عی در دا کہ غم کوہ بکاہ افتادست معشوق دل مور چہ ماہ افتادست ۔ این واقعہ طرفہ براہ افتادست ۔ در دیش بعشق بادشاہ افتادست فائدہ ای برادر عاشق باید کہ نوعی از انواع معشوق را شاید اگر شایستہ لطف او مراد او برآید و اگر سزاوار قہر او مراد معشوق از و برآید و انچہ مراد معشوق از عاشق برآید تمام تر بود و المحب الصادق من یحمل مراد ۔ فدا ۔ مراد سزا نیمنی است

صاحب جمالی ؛ ازینجا معلوم شد که نتواند انست که فتحیاب طالب از راه نعمت بود یا از راه محنت یا از راه عطا باشد یا از راه بلا که ان الربوبیه غیر معلولة اوجرت الاول کلها علی العباد علی سنن واحد لاحاطة علم العبد علی الربوبیه والله تعالی بصفاته غیر محاط بیت هرچه در خلق سوزی و سازیست ؛ اندران مرخدایرا رازیست ؛ عاقبت وخاتمت باد بخیر باد آمین یارب العالمین بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب دوم در جواب عریضه بندگی شیخ مظفر رحمة الله علیه

امام مظفر بدانکه این قسم از معاملات نیست از علم مکاشفات است و علم مکاشفات در قلم آوردن رخصت نیست اما انیقدر که نویسند انیست موجودات محسوس را عالم ملک گویند و موجودات معقول را عالم ملک گویند و موجودات بالقوه را عالم جبروت می گویند و هرچه ماورای انیست آنرا عالم لاهوت می گویند و برین عبارت هم گویند ملک عالم شهادت است و ملکوت عالم غیب است و جبروت عالم غیب غیب است خداوند عالم جل وعلی غیب غیب غیب است بعد تقریر همچنین می کنند که لطافت عالم ملکوت بغایت لطیف است و لطافت عالم ملکوت هیچ نسبت ندارد بالطافت عالم جبروت هیچ نسبت ندارد بالطافت ذات پاک خداوند جل وعلی که لطیف لطیف لطیف است هیچ ذره از ذرات عالم ملک نیست که ملکوت بآن نیست و بران محیط نیست و هیچ ذره از ذرات ملکوت نیست که جبروت بآن نیست و هیچ ذره از ذرات ملک و ملکوت و جبروت نیست که خداوند جل وعلا بآن نیست و برآن محیط نیست ازان آگاه نیست و هوا للطیف الخبیر اوست که لطیف مطلق است چون لطیف مطلق بود محیط مطلق باشد که هرچند لطافت بیشتر احاطت بیشتر ازینجا فهم میکن و هو یعلم انما کنتم و نحن اقرب الیه من حبل الورید انیست که گفت ریاعی

انچه تو گم کرده ای او گم کرده ؛ گنجی که فلک بر آن سر گردانست

گر عالم جبروت بالطافت لطیف است لطیف لطیف لطیف است

نقل کرده شد تا خوانندهٔ و شنوندهٔ را سبب نفع دین گردد و اللہ اعلم بالصواب

بسم اللہ الرحمن الرحیم **مکتوب اول بجانب شیخ مظفر** الحمد للہ دائما

بیت هر بلا کین قوم را حق داده است ؛ زیر آن گنج کرم بنهاده است + و خبر

است ان اشد البلاء علی الانبیاء ثم علی الاولیاء برادر عزیز مولانا مظفر سلام و دعا

از کاتب حروف مطالعه کند باید که در کار خود مردانه بود و از شدائد امور و از کثرت ابتلا

و امتحان گوناگون که در راه سالک است نباید که در کار قصور و فتور راه یابد برادر

در عصمت الانبیا آورده اند که کار خداوند جل و علا بر یک نمط نیست و نتوان دانست

که اقبال و فتوح حق سبحانه تعالی بنده را از کدام راه پدید آید از راه نعمت یا از راه محنت

یا از راه عطا یا از راه بلا موسی پیغمبر را صلوات اللہ علیه بعد از زادن او را در تنور

بر آتش افگندند پس در تابعت افگندند پس در دریا انداختند پس در دست دشمن افگندند

پس در دست او موت قبطی را ندند پس از خوف کشتن در غربت افگندند پس ده سال

در شبانی افگندند چون بمصر بازن و فرزند روان کردند در بادیه خونخوار افگندند شب

تاریک شده بود ابر تیره بر آمده و برق جستن گرفته گوسفندان رمیدن گرفتند و

گرگان در میرسیدند راه گم کرده دزن را در زادن گرفت و سرما سخت فرو گرفت

آتش نه هر چند حقیق میزد هیچ آتش بر نیامد چون از همه وجوه درمانده دعا جز گشت

ناگاه فتحیاب از غیب پدید آمد که گفت انی انست نارا چون در طلب آتش آنجا

رسید گل دیگر شنگفت که انی انا ربک فاخلع نعلیک انک بالواد المقدس طوی

دانا ختر تک فاستمع لما یوحی موسی علیه السلام در بسط فرح افتاد و بزبان حال

گویان شد اشعار نیم این کز تو می بینم وصالے ؛ زهی خوش اتفاقی طرفه حالی

گدائی را ازین بهتر چه باشد + که یابد پیش سلطانی مجالی + هنوزم نیست باور

کین وصالست ؛ مگر در خواب می بینم خیالی + مگر من در بهشتم زانکه دنیا + ندارد این

PK
6451
A35Z53

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلوة علی رسوله محمد وآله اجمعین اما بعد
بدانکه این چند مکتوبات مرغوب که به تحریر پیوسته قصه آنست که در مدت بست پنج
سال شیخ الاسلام مخدوم جهانیان شرف الحق والشرع والدین مدام جواب
عرایض شیخ مظفر مرحوم رسال می فرمودند در ذیل بعضی مکتوب مسطور بود که پائین
مکتوبات من حل مشکلات ومعاملات آن برادر است باید که کسے را ننماید که بجواب
انشاء سر ربوبیت گردد بنابران هر بار مریدان التماس می کردند که انتساخ
کنیم تا سبب استفاده گردد واز کمال رافت کسی را نمی نموده مهر کرده ارسال
میداشت آن ملاطفات را محرر این مسطور مشاهده کرده موازنه ودو دیست
چند مکتوب دیگر زیاده بود که چون هنگام رحلت شیخ مظفر مرحوم وصیت کرده
که در وقت کفن من دفن کنید به سبب وفای وصیت جمله در کفن آن نهاده شد
تا آن اسرار پوشیده بآن نیز گوار پوشیده رفت یک ملاطفه مختصر درمیان خرابطه
مانده بود بخط شیخ الاسلام که پیش این دعاگوست این چند مکتوبات ازان

بعون صناع مکین و مکان فضل خلاق دین

رسالہ فیض مقالہ معدن مضامین تصوف و عرفان مخزن فلاح و دستگیری

مکتوبات جوابی

حضرت شیخ شرف الدین یحیی منیری قدس سرہ

مع

مکتوبات

حضرت محبوب سبحانی غوث صمدانی سید عبد القادر

جیلانی قدس سرہ

حسب تحریک بدۃ العرفا مفتخر زمن جناب مولانا محمد ابو الحسن خلد مسکن

در مطبع نامی منشی نولکشور واقع کانپور طبع گردید

KITAB GHAR
DEALERS ... MSS. PRINTS,
2410, ... DELHI
RAJMARG ...

2/50

3/-

(1823)

PK
6451
A35453

Ahmad Munyari, Sharaf al-Din ibn Yahya

Maktub[illegible]i javabi-yi Sharaf [illegible] Yahya Munyari

Ahmad Munyari, Sharaf al-Din ibn Yahya
Maktubat-i javabi-yi Sharaf al-Din Yahya Munyari